

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ОРГАН
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ

Ч. 1 (16)

ТОРОНТО

1968

Ціна: 1.25 дол.

● ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

● ЧИТАЙТЕ!

● ПОШИРЮЙТЕ!

ПЛАСТОВІ ЖУРНАЛИ:

ГОТУЙСЬ ЖУРНАЛ ПЛАСТОВОГО НОВАЦТВА

Появляється щомісяця. Річна передплата: Канада — \$3.30, США — \$3.00.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: Miss Lesia Chraplywa, 158 East — 7th St., Apt. 3A,
New York, N. Y., 10009, U.S.A. АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ: Hotujts Magazine
c/o Plast Inc., 140 Second Ave., New York, N. Y., 10003, U.S.A.

ЮНАК ЖУРНАЛ ПЛАСТОВОГО ЮНАЦТВА

Появляється щомісяця. Річна передплата в Канаді і США — \$5.00

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: Mrs. Olga Kuzmowycz, 221 Fire Island Ave., Babylon,
N. Y., 11702, U. S. A. АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ: Yunak Magazine, 2199
Bloor Street West, Toronto 9, Ontario, Canada.

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ ОРГАН ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ

Появляється квартално. Річна передплата в Канаді і США \$5.00.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ та АДМІНІСТРАЦІЇ:

PLASTOVY SHLIAKH, 2199 Bloor St. West, Toronto 9, Ont., Canada.

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ
Видає Геловна Пластова Булава
Січень - березень 1968 Ч. 1 (16)

PLASTOVY SHLIAKH
Виходить щотри місяці
January - March 1968

Це число зредагували:
пл. сен. Омелян Тарнавський і пл. сен. Тоня Горохович
Члени Редакційної колегії: пл. сен. Орест Гаврилюк, пл. сен. Яро
Гладкий, пл. сен. Ольга Кузьмович, пл. сен. Микола Плавюк, пл. сен.
Володимир Савчак, пл. сен. Данило Струк, пл. сен. Атанас Фіголь.
Мовний редактор: пл. сен. Іван В. Манастирський.
Технічний редактор і адміністратор: пл. сен. Омелян Тарнавський.

ЗМІСТ

Слово Дрота	1
Атанас Фіголь: Держава зобов'язує	3
М. Г-ий: 1-ий Світовий Конгрес Вільних Українців — іспит зрілості українців у діаспорі	5
Данило Струк: Пласт у 2.000-ому році	12
Роман Сенчук: Прогалина, яку треба заповнити	16
Дальша дія Пластового Конгресу Другого	20
Роман Павлишин: Пластовий Конгрес Другий і українці у діаспорі	21
Іван Головінський: Психологічні основи юнацького пластування	32
Теодосій Самогуляк: Питання ідентичности	42
Ігор Бардин: Програмові цілі Пласту в Канаді	52
Катерина Горбач: Традиція чи майбутнє	55
Модест Цмоць: Старший пластун про свій улад	58
Хроніка важливіших пластових подій	61

Статті підписані прізвищем, псевдонімом або ініціалами авторів, висловлюють їх власні погляди, які не завжди мусять покриватися з поглядами редакції чи головного пластового проводу.

Річна передплата: США і Канада — 5.00 дол., Австралія — 3 дол., Австрія — 90 шіл., Аргентина — 250 пез., Бразилія — 200 кр., Великобританія — 1.0.0, Німеччина — 10 н. м., Франція — 15 фр. Ціна одного числа у США і Канаді \$1.25.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ та АДМІНІСТРАЦІЇ:

Plastovy Shliakh, Magazine, — 2199 Bloor Street West, Toronto 9, Ont., Canada.
PLASTOVY SHLIAKH — a Ukrainian Quarterly Magazine, published by PLAST
— Ukrainian Youth Ass'n, 2199 Bloor Street West, Toronto 9, Ontario, Canada
Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa, and
for payment of postage in cash.

KIEV PRINTERS LTD., 686 Richmond St. W., Toronto, Ont.

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ОРГАН
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ

Торонто — Канада

Ч. 1 (16)

Січень - березень 1968

СЛОВО ДРОТА

До
Друзів Пластунів у широкому світі
зокрема
до Редакції «Пластового Шляху»
в Торонті

СЛАВНЕ ПЛАСТОВЕ ТОВАРИСТВО! МОЇ ДОРОГІ ДРУЗИ!

Я далекий від того, щоб писати «послання», з думкою, наче б то я був кимось помітнішим. Тільки тому, що практично інакше неможливо, я вибрав цей трохи претенсійний спосіб «відкритого листа».

Коли читаю різнобарвні вислови Вашої пам'яті про мене, відчуваю незвичайну честь, якою мене обдаровуєте, а при тому ще й велику щирю радості. Вірю певно, що всі Ви, Друзі, зрозумієте і пробачите мою неспромогу кожній і кожному з Вас, моїх листувальників і гратулянтів, поодинокі дякувати за зразкову уважливість до мене. А власне ця уважливість випробовує мене суворо, розбуджуючи в мені грішину гордість та сміливість брати на себе особисто таку виїняткову пошану за, щоправда, щирі, але нічим не нові й самі собою не чудотворні поради для українського юнацтва, як несхибно на властивому місці знайти себе в широкій українській спільноті. Цю пробу я витримаю, бо я міцно переконаний, що таке діло, як Пласт, не вдалося б нікому, якщо б не співдіяли в тому всі Ви, сьогоднішні і з-перед півсторіччя «вчорашні» юнацтво.

Я повинен би лише виконати обов'язок представити громадянству наявні докази тієї солідарности пластунів, від нова-

Нестача або хиби цих двох суспільних клітин приносять болючі шкоди і невіджалувані втрати на відтинку виховання дітей і молоді. У нестійких, незгідливих родинах, де батьки не вміють нав'язати співжиття між собою або визнають матеріальні дорібки як основну ціль життя, діти не знаходять безпеки ні любові. Вони не дістають від батьків прикладу згідливого й гідного співжиття, утрачають можливість збагнути правдиву вартість і ціль життя.

Зміст і прояви щоденного життя сучасної індустріальної спільноти із сильним тиском на здобування успіхів і матеріальне збагачення також позбавляють дітей і молодь нагоди зрозуміти незаперечні життєві вартості — гуманність, пошану людської гідності, справжню любов і близьку співпрацю. Діти і молодь відчувають осамітнення і розгубленість, турботливу беспорядність і побоювання перед життям. В атмосфері сповненої вузьким егоїзмом, заздрістю і відкритою ворожнечою вони відчувають, що навіть поняття Бога люди насильно пристосували до своїх вузьких амбіцій і потреб. На думку Ерика Фрома (Erich Fromm: "The Art of Loving") — це поняття із первісного релігійного розуміння люди перелицювали на щось, що підходить лише до хворобливого обожнювання успіху. Віру в Бога люди перемінили в засіб психологічного стимулу до виснажливого змагу за сучасні добра. Навіть молитву деякі поручають як успішний засіб для підсилення сили у змаганні за успіхи.

Перед доростаючою молоддю стоїть відкритим важливе питання: якщо я в тій атмосфері суперництва не віднайду себе і не втримаюся на своїх власних силах, хто тоді допоможе мені? Знаний антрополог і соціолог, д-р Ешли Монтагі ("On Being Human") дуже влучно висловлює цю розгубленість і страх перед життям сучасної молоді словами Талмуду: "Якщо я не обстою за собою, хто ж обстоїть за мною. Якщо я журюся лише собою, чим я тоді є?" У тих словах криється велика життєва істина. Самовідповідальність — це основна вимога зрілої людини, яка повинна перш за все журитися собою, щоб утриматися незалежною. Але вона, як член спільноти, повинна журитися також і іншими, працювати і жити обов'язками для них. І тут саме суть цілого душевного роздвоєння сучасного молодого покоління. Воно хоче жити у співпраці з іншими людьми, але не знає, як до того дійти, коли довкола затижна, неперемінлива в засобах, тверда боротьба за самозбереження. Як тут любити і жити у злагоді і мирі з іншими, коли успіх у житті можливий лише за ціну відходу від правдивих людських чеснот.

В обличчі повищої не надто веселої картини нашої дійсності вирінає питання, яке відношення може мати Пласт до цієї важливої потреби сучасної молоді знайти і жити близькими та щирими взаєминами з іншими. Відповідь без ніякого сумніву вказує на Пласт як на одну з тих клітин нашого суспільно-культурного життя, які розвивають і зміцнюють морально-духові вартості людини, необхідні для її повноцінного, змістовного та успішного життя.

Перш за все Пласт може багато зробити для скріплення внутрішньої стабільності молоді, допомогти їй знайти зміст у її житті та вчити її відповідального виконання обов'язків. Наша доба, як деякі психологи і соціологи відмічують, убога на сильних характером, відповідальних і послідовних батьків. З другого боку підрастаюча молодь потребує сильного й стійкого проводу, вона оглядається за кимось, кому вона могла б довіряти, у кого могла б дістати вяснення, пораду і моральну підтримку. Їй треба когось, хто розумів би її у моментах розгублення, сумнівів і побоювань, зокрема тоді, коли вона переживає прикрі хвилини розчарування у взаєминах із своїми батьками. Пласт не може закривати очей на цю пекучу потребу молоді. **Пласт мусить вирішати питання:** або залишитися йому частиною проблеми, — або стати одним із засобів її розв'язки.

І тому **пластові виховники** глибше як досі **мусять зрозуміти вагу особистих взаємин** із тими, кого виховують. Справжнє, глибше зацікавлення і пряме особисте відношення мають більшу вартість як слова, голошені гасла і поверховне співчуття. І тут вирінає потреба глибшої відповідальності за ведення виховуваної молоді. Вона повинна охоплювати передусім **два важливі аспекти життя сучасної молоді:** нести моральну підтримку у її намаганнях віднайти себе як майбутніх громадян у світі дорослих та **скріпити віру молоді** в добро, красу й цілеспрямованість людського життя, яке без уваги на всі переходові ускладнення, занепади і трагедії несе запоруку кращого завтра.

Питання, як приготувати юнацьких виховників і виховниць до цієї нової відповідальності, зокрема які засоби вжити в потрібному для цього вишколі, лишається влячним матеріалом до дискусії, яка повинна знайти місце на сторінках "Пластового Шляху".

ДО НАС ПИШУТЬ:

● "...У нас без змін. Якось даємо собі раду з нашими справами і обов'язки у нашій пластовій станиці. Хочу вже передати комусь провід нашої пластової станиці, але, на жаль, немає кому і я далі мушу "мучитися" та "тягнути", хоч уже не маю сили. Місцевість А... віддалена від нас приблизно п'ятдесят миль і важка комунікація. У місцевості Я... знову відновилися праця, і я мушу провадити гурток юнаків. Ті всі старші пластуни, яких ми підховували, виїхали у світ, а ми сподівалися, що вони переберуть від нас наші обов'язки у Пласті і продовжатимуть виховну пластову працю. Що ж робити? Шкода, щоб усе розлетілося, і тому "тягну" вже останками сил. Моя дружина вже не може працювати у Пласті. Вітаю — Скоб!" Пл. сен. І. Д. із місцевості у США.

● "...Завжди нетерпеливо чекаю на "Пластовий Шлях" і з великою приємністю його читаю. Хоча моя передплата заплачена до кінця 1968 р., посылаю \$10,00, з того \$5,00 як передплату за 1969 р., а \$5,00 на пресфонд". — Пл. сен. Катря Червоная, Нью-Йорк, США.

Крім ідейних напрямних рішальну роль щодо живучості спільноти матимуть організаційно-структуральні форми, їх придатність і справність. Ці форми мусять бути співзвучні до потреб сучасної молоді в умовах її життя. Аспектам: ідеологічному та структурно-організаційному присвячується увага чергових розділів, хоча наświetлювати їх можна також тільки селективно і упрощено. Виявлені тут думки треба уважати вислідом моїх шукань і висновків, зроблених на досвіді громадської роботи. Точна стисла аналіза, систематичне розроблення теми і прецизні дефініції та висновки — це справа дальших спільних зусиль. Успішні розв'язки знаходитимемо у висліді послідовного і витривалого зусилля ідейного проводу спільноти.

Відношення до України

Зважаючи на те, що в центрі нашої уваги є українські особливості спільноти, найперше пригляньмося виявам, які ті особливості визначають. **Найголовніше** це те, щоб надати конкретний і зрозумілий зміст поняттю **Україна** у свідомості сучасної молоді і наступних генерацій. Прицілом тут буде інтелектуально заавансована частина молодого покоління, бож вона визначуватиме у вирішальній мірі характер спільноти та її питому вагу. Спільнота і її організаційна мережа не можуть мати прямого пов'язання з партійно-політичними середовищами і угрупованнями внутрішньо-українського політикуму. Ці угруповання мають особливі завдання, які за всяких умов треба чітко відмежовувати від функцій спільноти в цілому. **В ідеологічній побудові спільноти треба б класти наголос на свідоме відчуття кровного споріднення та духового успадкування як на головні стимули себевиявлення.** Інстинктовне відчуття кровної і духової тяглості та одности мали б завершувати свідомий і обгрунтований вольовий процес. Українську історію і культуру, зокрема такі її галузі як літературу і мистецтво, треба ставити предметом доглибного і об'єктивного пізнання і засвоєння, зокрема в контексті вселюдських культурних явищ і вартостей. Цей процес — це в основному функція еліти, а вирощування такої еліти — це необхідність першої черги.

Чи не найбільше непорозуміння зустрічаємо у відношенні до сприймання України. **Духовий зв'язок із живою Україною є, без жадного сумніву, єдиною запорукою живучості українського народу в розсіянні,** мав би стати джерелом сили і творчої плідності духа українців по цей і по той бік фізичних кордонів. Зокрема під сучасну пору, єднання дуже необхідне. Його відсутність на довшу мету для української діаспори як самобутнього явища буде смертельною небезпекою, а з другого боку буде доказом непорозуміння ролі українства в діаспорі у відношенні до України, до її зтяжнього

і жорстокого змагання — зберегти себе; брак зв'язку принесе послаблення сил народу в критичний час його існування. Ідеться ж тут про змагання українства за продовження свого вікового походу. У такій площині треба б ставити проблему перед новою культурною українською молоддю у діаспорі. При належному поставленні цієї проблематики поняття «Україна» могло б набрати реального змісту і стати підставою нової ідейності. Без відродження ідейності, в яку ввіллявся б новий зміст, не можна надіятися на те, що молоде покоління ставитиме свої послуги на службі інтересів України.

З поняттям «Україна» в'яжеться ціла сукупність проблем. **Варто зупинитися над однією з них, а саме, над справою мови.** Важко говорити про духове єднання українців у розсіянні поміж собою, із материком, про потребу активного пізнання культурної спадщини українського народу, не ставлячи передумови повноцінного засвоєння української мови. **Тільки ідейно стійка українська родина уважатиме заціплення рідної мови кінцевою основою духового росту своїх дітей.** Без ідейного підґрунтя не може прищепитися потреба користуватися цією мовою у своєму середовищі, уживати її як найкращого засобу вислову у родинному середовищі, не прищепиться потреба слідувати за її розвитком і досконаленням. Скріплювання потреби — уживати свою мову, повинно б бути спонтанним явищем, виявом духової потреби. Тут, безумовно, існує безліч проблем практичного порядку, але в основному вони є справою другого пляну.

Не закликами і не наявно недостатніми засобами суботнього шкільництва в його сучасній обстановці, можна домогтися суттєвого покращання справи. Тут необхідне інтенсивне ідейне з'єднання спільноти. У практичній площині необхідний професійний, прагматичний підхід, необхідне уточнення завдань у межах можливого і плянове їх реалізування. А проте, можна твердити, що повноцінне засвоєння мови, достатнє для творчого користування, можливе серед елітарних кадрів спільноти. Їм треба присвятити особливу увагу.

Віра і церква

У процесі визначування і зберігання національної ідентичності спільноти, особливо важлива роль мала б припасти церкві. Але ж українські церкви у діаспорі самі переходять процес шукання, а в деякому відношенні переживають глибоку кризу. В окремих випадках церкви або їх суттєві частини, станули на становищах, які йдуть у розрід з українськими інтересами спільноти. Як було вже сказано, ці явища треба в'язати з недомаганнями самої спільноти. Замало вимагати, щоб церква стала в авангарді збереження українських традицій, коли сама спільнота байдужіє, незмірно швидко денационалізується.

Мало високої якості молодих священиків, спільнота не вказує належного розуміння для потреб і проблем церкви. Треба пам'ятати, що духовна опіка над мирянством є головним завданням церкви. Церква не може ставати на услуги інших завдань. Але тому, що мирянами українських церков є члени української спільноти, збереження ідентичності цієї спільноти мусіло б бути також і в інтересі церковних чинників. Але ж і сама ідентичність — це справа, яку можна розуміти та інтерпретувати по-різному. Можна припускати, що церква, значною своєю частиною, не сповнятиме завдань супроти спільноти так довго, як довго у спільноті діятимуть порахунки груп. І тут приходимо ще раз до вихідної точки — до ідейного поєднання спільноти коло цілеспрямованої роботи, чітко визначеної ідейної сили. Тільки таке поєднання зможе стати нормалізованим чинником і у відношенні до церкви.

Релігія повинна б бути суттєвою частиною духового життя української людини. Треба уважати особливою благодаттю, що обидва головні українські віровизнання мають спільний, своєрідний і неповторний східний обряд. Обряд виявляє особливості східно-християнського духа і може стати поштовхом для релігійної оновлення українців у діаспорі. Ідеться тут про моральне скріплення спільноти, про суттєве поглиблення релігійності та про встановлення таких взаємин серед мирян, які були в ранньо-християнських середовищах. Треба також скріпити церкву як організацію, активізуючись у проявах її життя, віддаючи себе для її потреб і впливаючи на її еволюційний зріст. Перед українською церквою в діаспорі стають завдання, які будуть їй непосильними, якщо миряни, зокрема їх провідні прошарки, не включаться в церковне життя і не уважатимуть його спонукою до духової оновлення, якщо церква не стане джерелом справжньої глибокої релігійності. Наша церква не мусить стояти осторонь епохальних процесів, що позначаються у сучасному християнстві. Ці процеси треба б своєрідно інтерпретувати та примінювати до життя. Іх, усе ж таки, не можна залишити непомітними і не придатними для нашого життя.

Відношення до неукраїнського середовища

Українські спільноти в діаспорі в жадній з країн поселення не творять суцільних суспільств. Щоденне наше життя проходить у більшості в неукраїнському середовищі. Освіта, знання чи професія, щоденна праця, форми поведінки і всі зовнішні соціо-культурні прояви — це продукт нового середовища. **Культурна асиміляція** — це життєва konieczність. Спроби безкомпромісової протидії в цьому відношенні були б на дальшу мету неуспішними, і тому згори треба їх назвати недоцільними. Така протидія, до того ще закрашена антагонізмом до нового середовища, може мати про-

тилежні до бажаних наслідки. Зате структурна асиміляція — це повільне явище і тому йому можна, при відповідному поставленні справи, ефективно протидіяти. Якраз цей факт треба повністю усвідомляти в наших зусиллях щодо збереження ідентичності.

Вникнути органічно в структуру чужих замкнених середовищ, правдоподібно, неможливо впродовж декількох поколінь. Тому то й закріплювання українських спільнот, як реальної сили, як рівноважника «силових» груп, які діють у державі, мало б впливати із природних соціальних потреб та з індивідуальних інтересів кожного із членів спільноти зокрема. **Спільнота мусить єднати людей із спільними інтересами**, а приналежність до неї мусить приносити, крім обов'язків, суттєві користі практичної природи. Крім важливих моментів заспокоєння духових потреб спільноти і також заспокоєння потреб товариської співдії між її членами, необхідно мати прагматичний підхід до життєвих проблем, і треба їм призначити належну увагу в практичній розробці проблематики. Тут треба мати на увазі ті користі, які спільнота може давати своїм членам, поєднуючи економічні та місцево-політичні цілі, здобуваючи становища і впливи, покращуючи життєві стандарти та взаємно допомагаючи один одному реалізувати такі чи інші індивідуальні амбіції. У майбутньому ці моменти практичної природи, реальні інтереси щоденного життя, визначуватимуть справжню живучість спільноти, її тривкість у житті.

У світоглядно-ідейному розумінні необхідно встановляти у відношенні до нового середовища нові повноцінні і реальні критерії щодо формування ідеалу українця в діаспорі. Устійкуючи ці критерії, треба б використовувати професійно-наукові методи і брати на увагу соціо-психологічні особливості духового клімату сучасних українців у розсіянні.

Наголошуючи моменти української духовності, необхідно в'язати їх із вселюдськими аспектами і цінностями спадщини людського духа в усеохопливому розумінні цього слова, а зокрема брати на увагу духово-творчі питомості нової країни. Синтезу цих трьох елементів належало б становити в основу світогляду сучасної української молоді, і на цій основі закріплювати її спроможність продовжувати своє існування в поході поколінь і бажання здобувати щораз то нові обрії на її духово-творчому шляху.

Організаційне оформлення спільноти

Це окрема і важлива тема, яку треба порушити тут тільки в її принципових заложеннях, бож вони в'яжуться із збереженням самобутнього існування спільноти в майбутньому. Творення найпридатніших і найдоцільніших організаційних форм спільноти в кожній

країні поселення залежить від її особливостей. На організаційні форми життя впливають обставини, а вони в багатьох випадках в різних країнах інші.

Перше, що треба усвідомити, — це розмежування функцій. Основна організаційна форма, в якій мала б закріпитися спільнота, це не є об'єднання груп, середовищ чи організацій, але об'єднання українських людей чи людей українського роду в країнах їх перебування, людей, що почувають свою приналежність до спільноти, мають свою ідентичність, спільні інтереси, спільне минуле і свідомо пов'язуються спільним майбутнім. Отож першою і основною функцією такої організаційної форми є визначити і формально об'єднати тих людей. Для спрощення погодимось називати ці об'єднання громадами. Грамади мали б сповняти певні функції і атрибути державної організації. Вони мали б виборне законодавче тіло, адміністративний центр, виконний апарат, організаційну мережу. Вони відповідали б за основні прояви життя спільноти.

Сюди належали б: шкільництво, освіта і наука у специфічному значенні цих понять, сюди повинні належати осередки для культурного, громадського і товариського життя, центри постачання установ потрібним устаткуванням, суспільна опіка, координаційні центри для охорони інтересів спільноти, для репрезентації, для покращання дії таких ділянок громадського сектора, як молодечі організації, жіноцтва, мистецьких, професійних та інших, і чимало споріднених аспектів збірного життя спільноти. У ділянці політики і зв'язків до функцій громади належало б вести в житті точно визначені внутрішні політичні завдання, регулювати зв'язки із місцевими державними чинниками, із політичними та суспільними установами. Але найважливіше в політиці — це устійнення ясно визначеного відношення до боротьби українського народу за його суверенні права та активна допомога йому в тому напрямі. Для фінансування громадського життя всі члени громад повинні б уплачувати національний податок.

Із громадами, як координаційними чинниками, повинні співпрацювати всі інші організації, які мають свої особливі завдання. Тому налагодження взаємин між громадами і цими організаціями — це дуже важлива справа. Це відноситься також і до партійно-політичних угруповань та середовищ. Зокрема ці останні мусіли б зрозуміти, що будівництво тривких організаційних підвалин спільноти — є передумовою дальшого її існування. Вони мусіли б зрозуміти, що громада не сміє бути форумом розигри групових інтересів, що в ім'я дальшого існування громади необхідно відмежувати функції і завдання партійно-політичних середовищ від функцій і завдань об'єднуючого національно-громадського чинника. Громада може зберегти свою ідентичність об'єднаними зусиллями,

маючи усучаснені ідеологічні закладки, зможе постачати нові свідомі і повноцінні кадри, які відчуватимуть потребу ставити свої послуги на службу інтересів України. Із цих кадрів походять також ті, які доповнюватимуть актив українських політично-світоглядних середовищ. Без спроможності постачання таких кадрів не можемо сподіватися майбутнього розвитку ні громад, ні партійно-політичних середовищ.

Шлях до реорганізації та усучаснення структурної системи крайових громадських організацій — це плянова, еволюційна дія, вихідними точками її повинні бути: теперішні ресурси, організаційний потенціал, існуюча система громадської мережі.

У світлі вище накресленої концепції громади, яка сповняла б ролі об'єднувального чинника українських спільнот у країнах поселення, стає цілком самозрозумілою концепція світової надбудови українства в діаспорі. Це є актуальна тема якраз у зв'язку із Світовим Конгресом Вільних Українців. Сучасна структурна основа СКВУ є найслабшою сторінкою цілої концепції в її існуючій формі. Тільки українські громади, побудовані, на такій, як вище сказано, або подібній до неї концепції, могли б стати зрозумілою, успішною і постійною базою для світового українського координаційного центру.

Ідейні засновки українців у діаспорі є духовим процесом, а з тим вони є передумовою для накреслення реальних цілей спільнот. Реалізування ж тих цілей мусить проходити за чітко окресленими правилами і при помочі засобів, що їх дає людині модерна технологічна доба. Тут необхідне технічне професійне знання. Українська громада мусіла б покінчити з делетанством та імпровазацією, якщо вона хоче стати партнером у суспільстві, де головними мірилами є знання, професійність і технічна досконалість. Усе це — необхідні атрибути, їх засвоювати можуть нові покоління. А від того, чи ми, сучасні українці, станемо професійними, чи зуміємо використовувати знання для наших цілей, чи спроможемося віднайти себе, зрозуміти і відчути свою ідентичність, залежатиме також і те, чи ми становитимемо реальну і конкретну силу.

Ідеологічні закладки Пласту і його ролі

У матеріалах ПКД не раз слушно підкреслювано, що Пласт — це не відірвана, вузько-програмова організація, що Пласт не самоціль. Завдання Пласту можна розуміти тільки у пов'язанні з ідейними закладками, завданнями і потребами українського народу. Поняття: Бог, віра, церква, Україна — або асиміляція, збереження ідентичності, усучаснення і т. д. — це все повсякчасно повторюється у дискусіях нашого пластуництва. Ці проблеми основні

для Пласту, бо вони невідривна частина свідомости українця. Пласт не може робити ніяких плянувань, не зайнявши ясного становища до цих основних проблем нашого життя. Пласт призначений формувати і виховувати українську молодь. І тут зараз же основне уточнення: українську молодь поза межами України, що увімкнулася у нове річище життя. Ця молодь самотужки шукає своїх власних розв'язок, нових вартостей, нових маяків, що вказували б їй дорогу. Вона чекає проводу: рішучого розумного, конкретного, сучасного у своїх ідейних заложеннях, співзвучного до потреб життя.

Чи можна сподіватися, що теперішні провідники старшої генерації вкажуть молодим цей шлях? Чи спроможні вони зрозуміти всю складність модерного життя? Нам треба гнучких умів, тривкого ентузіазму, компетентних професіоналістів, безкорисних ідеалістів, що зуміли б творити нові духові вартості, всесторонні спроможності. До таких завдань надаються тільки молоді — найкращі з них.

Усі ці думки про усучаснення української спільноти (маю на увазі австралійські обставини) виникли в мене ще в 1963 році. Зібрані в матеріялах вони пішли на розгляд нашої центральної громадської установи в Австралії і не залишилися цілком безслідні. Але, і це основне, їх фактично сприйняли тільки одиниці з молодого покоління, виїняткові кілька людей середнього віку. По декількох неуспішних спробах спопуляризувати справу та спрямувати її у правильне річище, я прийшов до висновку, що **тільки з молоддю та молодим духом, ідейними членами спільноти можна шукати дальших розв'язок.** Я пробував дати відповідь щодо основних питань, які турбують ідейних українців. Ми досі не маємо ясної, загально-охоплюючої і придатної концепції. Перші кроки в цьому напрямі на першій сесії ПКД треба уважати своєрідною схематичною спробою. А проте, нема кращого форуму для дискусій над цією проблемою як дальші сесії ПКД. Як уже було сказано, не можна розробляти програм, не устійнивши основних залогень.

Перед Пластом епохальне завдання: **вивести українську людину із гущі розгублености, зневіри, апатії, загального збайдужіння та вказати їй ясний шлях.** Засобом для прямування до цієї цілі є виховання молодих генерацій повноцінних і свідомих обов'язків членів великої української родини. Щоб це можна було реалізувати, **Пластові потрібні спільники.** Ними в першу чергу мусіли б стати всі інші молодечі організації. Приєднати їх для цієї великої справи і спільно з ними шукати практичної розв'язки — це фундаментальне завдання близького майбутнього. Атмосфера приязні, дружби, бажання пошанувати чужу думку, толеранція, терплячість і готовість на здоровий компроміс — це деякі з передумов, що могли б забезпечити успіх спільного діла.

Та не зважаючи на сказане, Пласт не сміє забувати, що він є **елітарною організацією.** Він не може знижувати своїх стандартів. Змагання до досконалости мусять надалі залишитися основою виховної програми Пласту і життєвої філософії його членів. Масовість мусить уступити місце якості. **Хто не ставить перед собою високих цілей, хто не готовий на зусилля, той не вартий носити імени пластуна.**

Найближчим завданням Пласту чи пак завдання самого ж таки ПКД, його учасників, пластового породу — «виносити під серцем», узгіднити та уточнити усучаснені ідейні заложення, устійнити програми, дати членству рішучі, ясні напрямні, правила, закони, а далі стати твердо та безкомпромісово за їх уведення в життя. **Не сміє бути ані одного члена Пласту, який непоправно продовжував би ігнорувати одну чи іншу точку пластового закону.** Цей факт треба мати повсякчасно на увазі, укладаючи закони і правилники. Вони мусять бути реальні для повного застосування у пластовій практиці.

Наприкінці дозвольте висловитись щодо першого із трьох Головних Обов'язків Пластуна, що є в основі пластової ідеології. Про нього мова у пластовому приреченні: «Присягаюсь своєю честю... бути вірним Богові та Україні»... У зв'язку із цим варто пригадати над думками В. Маркуся, висловленими у його статті «До питання про три головні обов'язки пластуна» (дивись «Пл. Шлях» ч. 3 (14) з 1967 р.). Аргументи В. Маркуся покриваються з моїми, зокрема підкреслюю ще раз розуміння української спільноти по думці з'ясованої тут концепції щодо людей українського роду поза межами України, спільноти, що є синтезом вартостей двох культур. Без сумніву — поняття Бог, Україна, Батьківщина — спільнота — основні і центральні у пластовій ідеології. Вони вимагають чіткого і ясного визначення. Ніхто з пластунів не може сумніватися в їх значенні. Вони мусять стати близькими і зрозумілими кожному, хто величає себе ім'ям пластуна.

У зв'язку із цими поняттями я рекомендував би скласти ширший текст пластового приречення, який був би виявом дійсного духового стану молоді. (До речі, — сама присяга і обіт вимагають дискусії і уточнення понять).

Уживати текст першого із трьох Головних обов'язків у теперішній його формі, зокрема користуватися ним як гаслом, лозунгом чи вівіскою, невиправдано із філософських і практичних мотивів. Поперше — Бог і Україна цілком неспівмірні величини і поняття, і їх зіставляти з філософського боку — абсурд. Бог у богословському розумінні всеохоплює усукупнення всього довершеного. Україна — крихітна частина першого. Цю справу тонко виклав о. д-р І. Гриньох в листі до д-ра А. Фіголя, що поданий у «Пластовому Шляху» ч. 2/66. Підходячи до справи практично, зважа-

чому розумінні), як ясність думки та ідеї (у ширшому значенні) в'яжуться з інтелектом. Метою багатьох пластових ігор і змагань є саме вироблення та загострення бистроти думки. Це найуспішніше досягнути в юнацькому віці, коли завершується процес формального способу думання. Хоч природжені здібності мають великий вплив на якості бистроти, сучасні психологи вважають, що до певної міри бистрість думки можна розвинути і загострити відповідними вправами, розвитком логічного думання.

3) Морально-етичні елементи виховання

Пластування можна розглядати, як психологічне явище з різних оглядів. Можна розглядати його як життєву потребу юнака, бо воно відповідає психології юнаків, воно уможливає їм заспокоїти такі психологічні гони чи мотиви, як от: праця гуртом, радість праці, самоосвіта, провідництво і пригодництво. Щоб проаналізувати ці гони чи т. зв. вищі мотиви, пригляньмося трохи до того, як сучасна наука психології пояснює явище гонів і мотивів.

У ширшому понятті гони є тими рушійними моментами, які надають поштовх і напрямок дії організму. Приглянувшись живим організмам із точки погляду загального історичного розвитку, зауважимо, що механізми, які керують пристосуванням організму до оточення, називаються тропізмами, гонами чи мотивами. Поняття тропізму — пов'язане з рослинним світом і зі світом нижчих організмів. Це немов вбудований біологічний механізм, з допомогою якого рослини звертаються до джерела свого буття — до сонця, води чи землі. Вислів інстинкт уживаємо звичайно для пояснення поведінки тварин. Інстинкт у своїх основах служить заспокоюванню фізіологічних гонів. Інстинктів не можливо контролювати поведінкою. Це явище з рослинного і тваринного світів. Під впливом матеріалістичної філософії з-перед 1920 рр. такі науковці як Джеймс, МекДугол чи Торндайк, уважали, що і людські інстинкти є також силою, якої контролювати не можна. Вони вичисляли цілі листи різnorodних категорій людських інстинктів. Починаючи приблизно з 1940-их рр., психологи перестали говорити про людські інстинкти, а почали говорити про гони чи мотиви. Мало того, зачалася мова про те, що існують набуті гони чи мотиви (Міллер). Вудворт, наприклад, твердив, що звички по довшому часі можуть набути силу гонів.

Зупинімося коротко над тим, як мотиви чи гони впливають на поведінку людей? Гін може спонукати до дії внаслідок зовнішньої чи внутрішньої зміни. У психологічній літературі є різні класифікації гонів (мотивів), але найприступніша з них — це класифікація Кляйнберга, яку доцільно тут навести: а) Мотиви, які аб-

солютно дійсні, які базуються на фізіологічних процесах та які є в усіх живих істот. б) Мотиви, які випливають з фізіологічних процесів, які є в усіх суспільствах, але на форму вияву яких впливають і суспільні чинники. Сюди, наприклад, можна зачислити статевий гін, а також гін самозбереження. в) Мотиви, які випливають з різних фізіологічних основ і через те є вони різними серед людей чи їх груп. г) Мотиви, які не базуються на фізіологічних процесах. Вони звичайно є засобами до досягнення мети.

Морально-етичні елементи виховання зводяться головним чином до таких природжених гонів, як потреба дії, руху. Із цієї природженої потреби розвиваються згодом набуті мотиви, які побільшують у людині морально-етичні елементи та які відрізняють людину від інших живих істот. До цієї групи набутих мотивів можна зачислити цілу групу (четверту) мотивів. Головніші з них такі, як: а) бажання жити гуртом, б) радість праці чи радість із успіхів, в) самоосвіта, г) провідництво і г) пригодництво. Всі вони мають широке поле вияву в пластуванні, а одночасно є вони незвичайно важливими у вихованні пластових характерів. Пригляньмося до них ближче.

а) Бажання бути активним, співдіяти в гурті, — є чи не найсильнішим мотивом людини. Це бажання, на думку багатьох психологів і соціологів, стало підставою суспільного ладу і цивілізації. Коли приглянемося суспільному ростові людини, зауважимо, що вона переходить через певні стадії співдії із своїм оточенням. Для немовляти єдиним суспільним оточенням є його мати. Згодом цей гурт значно побільшується, включаючи інших членів родини, товаришів забави та науки. В ранньому віці дитина наскрізь самолюбна. Двоє маленьких дітей може бавитися в тій самій кімнаті і не звертати одне на одного уваги, хіба, що одна від однієї хоче відібрати якусь іграшку. Трохи старша дитина, приблизно в дошкільному віці, починає проявляти перші позначки суспільного життя. У тому віці дитина, хоч і має гурт товаришів-однолітків, то її основне прив'язання і лояльність спрямовані на батьків чи старших. Згодом, коли стає юнаком чи юначкою, в неї розвивається бажання співжиття з ровесниками.

Пласт своєю організаційною побудовою гуртків і куренів відповідає природженим нахилам юнацького віку. Під тим оглядом досягається найкращі виховні успіхи, якщо юнацькі гуртки чи курені зорганізовані за принципом природженого добору. Такий природжений добір був на рідних землях, де гуртки чи курені звичайно творилися з друзів, які ходили до тих самих кляс чи шкіл. Це забезпечило дружню співпрацю поміж куренями чи гуртками.

б) Пластові гуртки чи курені дають юнакам можливість знайти багато радості із досягів у конкурентійних змаганнях. Немає найменшого сумніву, що на позитивний психічний ріст юнака

ків починаючи, а на сеньйорах верховного пластового проводу кінчаючи, виявлені у тому широкому листуванні пластового братства зі мною, наче б то з уявленим о середком пластового середовища. Цей обов'язок, на жаль, переростає мої охотні, але недійсні сили. Щоб його виконати, бракує мені двох сутніх умовин: часу і спокою. Примусові, невідхильні обов'язки гайнують безплідно мій час, а моє оточення вперто і безумовно заколючує мій спокій. Думки, що приходять під час і після читання пластового листування, треба було б збирати на магнетофонну стрічку, наліпити поштову марку і поспішно вислати, кому слід. Але це лише мрія. Тому пробачте ласкаво мою несилу. Я свідомий, що не один лист заслужував би на те, щоб на нього багато відписати.

Тут, Друзі, лише ось що: я хотів би, щоб усі Ви, Любе Товариство, не лише при цьому Новому Році і не лише при засвіченій різдвяній ялинці, а постійно, на все життя, почували кризи холод людської сварливості та благодійне тепло, що пливе від Вас, пластунів, могутнього гурту, з'єднаного вузлами правдивої дружби. Я бажав би, щоб Ви усвідомили собі, що від Вас, від Пласту виходить дивне проміння, яке в кожній морально здоровій, іддю киринництва недоторкненій молодечій душі вміє вигріти охоту, захоплення співдіяти з Вами, Друзями-пластунами, щоб спільно працювати до добра і радості з нього. Я бажав би, щоб Ви, так як я, ясними очима бачили всі успіхи, здобутки Вашої благословенної праці, щоб Ви раділи тим задоволенням і успіхом щастя на багатьох, багатьох українських обличчях.

Справді Божою ласкою мушу вважати те, що поки мого життя, можу почувати себе Вашим другом, виконавцем тих же самих моральних і розумних засад, зобов'язань, що їх ніхто інший, а Ви самі вже в кількох поколіннях подрібно випрацювали і незмінно їх дотримуєтесь, що їх намагаєтесь усюди і завжди вводити в українське життя — у переконанні, що власне їх було нам потрібно в минулому, потрібно і тепер, у кожних умовах, і потрібно буде, дасть Бог, незабаром, коли українці знову стануть державним народом і зуміють ним бути.

Перезрілий вік давно вже не дозволяє мені спільно з Вами поборювати Ваші романтичні труди і пригоди, дарма, що досі ще не відмовляюсь у товаристві спинатися на якийсь гірський шпиль і навшпиньках сягати за якоюсь небесною зіркою; нема мені нагоди радити з Вами, як, може, ще закріпити б українському Пластові славу організації, у якій кожний член є ядром кристалізації пластового ідеалу українця-громадянина; не маю теж змоги разом з Вами маршувати струнко в мальовничих рядах на пластових ювілейних чи національних зустрічах у тих живих картинах самопевного державного організму української нації.

І багато дечого іншого — незмога. А проте, вільно мені думками, духом, упертістю волі вважати себе Вашим представником, з магуном Пластової Ідеї, якої Ви, Друзі, є живою дійсністю. Я теж намагаюся заслуговувати на Ваше довір'я і гордитися честю зватися пластуном, Вашим, — усіх тих, які дають себе пізнати як лицарі Пластового Закону — беззастережним другом.

Прохаю Вас гаряче, Пластова Братіє, прийняти цього листа як подяку за пам'ять і за щирі слова всіх Ваших привітів, побажань, надмірних признань і визнань у листах, листівках, журналах, виданнях і посилках.

Славно Христове Різдво!

С коб!

Ваш Дрот

Відень, 10 січня 1968 р.

Атанас Фіголь

ДЕРЖАВА ЗОБОВ'ЯЗУЄ!

Думки з приводу 22 січня 1918 і 1968 років

Національні історичні події можна аналізувати з різних аспектів. Ювілейну дату "22 січня" — з пластового погляду — найкраще розглядати під кутом зобов'язання: бачити реально і холодно обставини, у яких стався акт 22 січня 1918 р., чого його творці досягли, яке значення акту 22 січня для цілої нації, і основне, яке зобов'язання залишили його творці спадкоємцям — нащадкам тих, які їх здійснювали.

Четвертий Універсал — це безперечно вершок політичної думки і політичних досягнень українства упродовж останніх століть. Три перші універсали найкращий доказ, як тяжко було українцям, після століть поневолення, відродити у собі догму — "від нині будемо самі"!.. Четвертий Універсал — мильовий камінь нашої історії, від заіснування якого всі наступні покоління не потребують шукати "вихідних баз". Для них у політичній площині усе може бути дискусійне, тільки ніколи не підлягатиме сумніву ідея української держави.

Читаючи нині текст Четвертого Універсалу, робиться моторошно від тих простих і ясних слів про велич досягнутого, про здійснення за-

багато впливають змагання. Поведінка згідно із правилами гри виробляє силу волі, а заслужена перемога — почуття внутрішнього задоволення. Бажання досягти природжене всім і починає воно проявлятися вже в дошкільному віці. Відомо психологам, що юнаки виявляють великий запал до праці, яка вимагає конкуренції і змагу з іншими. Завданням виховників не тільки плекати у юнаків почуття радості із власних успіхів у змагу, але також навчити їх, що не завжди виграється, і що невдачу треба також мужньо сприйняти.

в) В Пласті юнак має багато можливостей для самоосвіти. Під самоосвітою розуміємо набуття знання самостійно без спонуки старших чи опікунів. Та щоб мати бажання самоосвіти в юнацькому віці, треба це бажання плекати вже в ранньому дитячому чи новацькому віці. На жаль, у теперішніх обставинах є мало таких юнаків, які активно і самостійно працюють над поглибленням освіти, особливо в ділянці українознавства.

г) Пласт своєю організаційною структурою дає можливість юнакам виявити себе в ролі провідника. Починаючи від гурткових функцій аж до кошових чи станичних, молодь має можливість виявити провідницькі таланти, самозрозуміло під загальним наглядом старших, більш досвідчених пластових провідників. Цей гін до провідництва є природженим усім у більшій чи меншій мірі. Адлер уважає, що намагання вибитися серед свого оточення є рушійною силою суспільної поведінки. Також багато інших психологів поділяють погляди Адлера.

Однак, хоч кожний юнак має можливість виявити провідницький талант, не кожний надається бути природженим провідником — таким, якого визнає сама група. У психологічній літературі подані різні характеристики провідників та їх на цьому місці недоцільно вичисляти. Вистачить тільки згадати, що природжений провідницький талант найкраще себе виявляє в критичних ситуаціях. Група звичайно висуває на провідника зпоміж себе члена групи, який є трохи старший і здібніший від пересічних членів групи. Коли ж, однак, провідник надто відрізняється від своєї групи, то в практиці виявляється, що така група не має сильного внутрішнього сполучення і співжиття.

г) Наприкінці звернімо коротко увагу на пригодництво, на ті психологічні мотиви, які воно заспокоює. Юнаки люблять пригоди, бо в таких ситуаціях вони відчувають задоволення із змагу та перемог, нехай навіть малих, непомітних. Часто серед пригод і таборування юнак живе в світі своєї уяви і йому видається, що він є славним мандрівником чи полководцем, а це має будуючу вартість. Пригодництво також заспокоює підсвідоме бажання людини бути близько природи, і в тому власне криється чар таборування і мандрівок. Про психологічну вартість таборування і ман-

дрівок — думаю, — не треба багато писати. Це розуміють усі, що колись таборували.

ЗАКІНЧЕННЯ

На закінчення слід згадати, що хоч різні покоління Пласту вирости серед різних обставин, то пластова ідея і дія зостаються живими, бо вони черпають силу із загальнолюдських та національних джерел.

Розглядаючи виховні проблеми пластової молоді, треба сприймати молодь такою, якою вона є, розуміючи її поведінку як законмірне психологічне явище. Одночасно треба добирати такі виховні методи, які також виправдуються психологічними засадами. Переводячи пластову програму в різних вікових уладах, треба пам'ятати, що все, що ми робимо з дитвором і молоддю, повинно відповідати їх природженим інтелектуальним та психічно-суспільним потребам. Нам слід пам'ятати, що різні покоління Пласту вирости серед різних політично-суспільних обставин. Тож у зв'язку із цим вони відмінно реагують на своє сучасне довкілля, на всі наші виховні заходи супроти них. Нам треба зрозуміти, наприклад, одну суттєву істину, що старше покоління є фактично і духово емігрантами, але молодше почувається емігрантами тільки в духовому розумінні. Тому й не можна забувати цієї істини, добираючи засоби для національного виховання у новацтві чи юнацтві, частинно і в старшому пластустві. Не наголошуймо того, що патріотизм український виростатиме тільки на тому, щоб плекати думку про поворот у батьківщину. Навпаки, треба вказувати на величезні обов'язки українських патріотів у діяспорі, на їх особливу і велику місію для добра батьківщини. Ця проблема є однією з найважливіших виховних проблем Пласту.

Великі і відповідальні завдання стоять тепер перед Пластом. Та треба вірити, що і вони будуть розв'язані при допомозі цілої спільноти для добра української молоді.

ДО НАС ПИШУТЬ:

● Наш постійний співробітник пл. сен. Іван Головінський, професор університету "Ратгерс", у Нью-Брансвік, США, у своєму листі до нашої редакції з 18 січня ц. р., пише між іншим: "...Тішить мене, що пластові сеньйори поділяють мої думки, які висловлюю у своїх статтях у "Пл. Шляху". До певної міри вважаю це заслугою пластового виховання. Якщо дозволить час, буду далі співпрацювати із "Пл. Шляхом".

● "...Погратулюйте від мене пл. сен. Данилові Струкові з Торонта за його статтю "Україна чи Батьківщина" у жовтневому числі (4/15) з 1967 р., в якій він знаменито розправився з деякими пропозиціями "зміни" Трьох Головних Пластових Обов'язків". — Пл. сен. Володимир Савчак, Нью-Йорк, США.

ПИТАННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ

Є різні терміни на означення ідентичності: самоконцепція, самопереживання, саморепрезентація, самосвідомість та самовизначення. Видатний соцпсихолог Ерик Еріксон розробив докладно питання ідентичності. Коли людина думає про себе, вона схоплює себе як об'єкт. У його розумінні «я»-ідентичність — це добре скристалізоване «я», це відповідь на питання — «хто я є?».

Ідентичність охоплює всі переживання людини та з віком стає ні свого тіла у дітей, при створенні уявлення про своє фізичне «я», беручи за основу зовнішній вигляд інших людей, з якими весь час дитина стикається. «Образи інших людей» — каже кандидат педагогічних наук П. Р. Чамата — «є ніби тим дзеркалом, у яке вдивляється дитина, створюючи уявлення про себе саму. Діти навіть раніше пізнають у дзеркалі зображення інших людей, ніж своє власне».

Родинне середовище, ідентичність родини, її культура помітно позначаються на формуванні ідентичності підростаючої особистості. Самосвідомість дитини, що розвивається, ще не є постійним беззображенням чи ідентичністю. Вона може змінитися в ситуаціях емоційно напружених (в іграх чи уявляючи себе уявною постаттю).

Особливо важливим періодом формування ідентичності є юнацький вік. Однією із цілей юного віку є формування сильного почуття особистого «я», самосвідомості. Ідентичність підлітків формується у великій мірі зовнішніми факторами, зокрема ідентифікація з ровесниками, але також і з життєвими цілями, біологічними чинниками тощо. Інтеграція зовнішніх впливів є можлива, бо наше «я» може синтезувати суперечні ідентифікації, і це у висліді дає стійку самосвідомість.

Кристалізація ідентичності має трохи інші аспекти у хлопців, а інші в дівчат. У хлопця вона зосереджена головню навколо питань: «Хто я є?», «Що я роблю?» також і коло інших цілей життя, запланованих чи актуальних в даний момент. У дівчини ідентифікація зосереджується головним чином біля подружжя. Через це вона переймає себе визначення від чоловіка.

Ідентичність охоплює всі переживання людини та з віком стає щораз то ускладненою. Вона охоплює минуле в теперішньому та дає проєкцію на майбутнє. Вона не є поняттям статичним, але динамічним, бо здатна мінятися за нових переживань. Це радше «психосоціальний процес, який зберігає основні риси індивіда та його спільноти» (Еріксон). Еріксон указав на важливість прина-

лежності до групи для сформування «я»-ідентичності. Людина черпає свою силу з досягнень групи, з її культурного, релігійного чи іншого дорібок. Таким чином ідентичність має два аспекти: індивідуальний (статевий, професійний і т. п.) та груповий (родинний, національний і т. п.).

Ідентичність може мати також психопатологічні аспекти. Назву два. Один, що є пов'язаний з переселенням, а другий — т. зв. синдром дифузії ідентичності (Еріксон).

У переселенчій ситуації первісна культурно-суспільна тяглість переривається. Переселенець, зустрівшись із новим соціальним порядком, з новим стилем життя, часто тратить довіря до себе і людей, зростає почуття викоріненої людини, людини без ґрунту на новій землі. Зароджується непевність невідомого в новій ситуації, страх перед утратою ідентичності, перед зником дотогочасних групових настанов і вартостей, які спонукали його до відповідної поведінки. Родина, що досі була зразком, утрачає свої особливості, бо непевність батьків потягає за собою непослідовність у вихованні дітей, а з цим ускладнюється контролю над родинною ситуацією стурбованих сумнівами щодо основного для кристалізації ідентичності питання вірності. Конфлікт у родині ще більше ускладнює родинну ситуацію, унеможливаючи утримати і так уже захитану рівновагу.

Переселенці реагують на ситуацію викорінення різно — одні стають активні, щоб утихомирити свій неспокій, інші — пасивні та байдужі, ще інші стають агресивні і ненависні, невдоволені та нещасливі через почуття ностальгії. А коли до цього долучаться такі почуття як почуття провини за залишення рідних і батьківщини, тоді починають виявлятися соматичні симптоми, депресія...

Але поруч із цим переселення сприяє виникненню нових адаптаційних механізмів у переселенця, які допомагають йому зберегтися фізично і психологічно, які оберігають «я» перед розчленуванням, не дозволяють йому розгубитися.

У такій особливо напруженій ситуації переселенцеві стають помічними його національна культура, яка навіть у змінених ситуаціях допомагає йому орієнтуватися, дає підтримку під час життєвих труднощів своєю ідеологічною спрямованістю, почуттям ідентичності із колективом.

Синдром дифузії ідентичності можна помітити в підлітків, у колишніх в'язнів концентраційних таборів і т. д. Він проявляється апатією, нехиттю до праці, неможливістю зосередити увагу на чомунебудь або навпаки — об'являється пересадною одностронньою активністю, недовірям до старших, гнівною опозицією до всього, що походить від дорослих. Тому такий адолесцент відки-

В організаціях бувають конфлікти, та в минулому пластова адміністрація зовсім не вмiла розв'язувати конфліктiв, у вислiдi чого багато творчих пластуниv вiдiйшли або перестали бути активними. Я не думаю, що тенденцiя вилучувати з пластового гурту тих, що з таких чи iнших мотивiв є в конфлікті з пластовою адміністрацією, є здоровим явищем.

У нас недомагає здатнiсть удосконалюватися, а це є вимогою сьгоднішнього дня. Зокрема це вiдноситься до сеньйорiв, якi мусять навчитися пластовати вiдновiдно до iхнього вiку.

Щоб зберегти пластову iдентичнiсть та виконати завдання, якi Пласт хоче осягнути, треба багато зусиль нас усiх, а усучасненням Пласту — ми повиннi зробити його бiльше зрозумiлим, атрактивним для нового поколiння.

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ

Проблема національної (етнічної) iдентичности незвичайно скомплікована, i то з багатьох оглядiв. Вона простiша на суцiльних українських землях як на мiсцях поселення українцiв поза материком.

Національна iдентичнiсть належить до категорiї групової iдентичности, в якiй пов'язуються в одне цiле — iндивідуальний, родинний та етнічний аспекти, так успадкованi як i набутi елементи, iншими словами, у якiй пов'язуються в одне цiле бiологiчні, культурні, психологiчні та соцiальні фактори. Національна iдентичнiсть має два аспекти, а саме: культурно-психологiчний та фiзично-бiологiчний.

Для формування особовости дуже важливим чинником є культура. Вона дає орієнтацію в житті одиниці чи групи. Медіатором культури є родина, а культурно-родинна традиція визначає шляхи виховання дiтей. Аналітична психологія Юнга кидає світло на iнший аспект людини чи груп людей. Юнь говорить про колективну свiдомiсть (тобто про суцiльнiсть традицій, звичаїв, вартостей тощо, людського колективу, якi надають напрям свiдомості групи як цiлості) та колективну несвiдомiсть.

Фiзично-бiологiчний аспект незвичайно скомплікований i вимагає дальших студiй. Труднощi лежать в обмеженні студiй над спадковiстю людського роду, хоч генетика може вже багато дечого сказати про успадкованi анатомiчні, фiзіологiчні, а також психологiчні риси. Треба згадати, що не все успадковане виявляється в один час; деякi успадкованi можливостi виявляються пiзніше, в процесі назрівання. Якби не було, розвоєвий шлях одиниці є визначений уже вiд самого початку життя немовляти взаємовпливом двох комплектiв-чинникiв: перший — це структурна потенцiальнiсть (можливiсть), успадкована вiд батькiв, а другий — це середо-

вище, в якому виростає iндивiд. Середовище є важливе так бiологiчно як i психологiчно. Стабiльнiсть та iдентичнiсть родини є важливими передумовами скристалiзування iдентичности родинної i нацiонально-етнічної. Для формування та збереження нацiональної iдентичности є важливі такі фактори: добре скристалiзоване «я» окремих членiв етнічної групи, вмiння окремих членiв чи груп спiвжити з такими ж iншими, впевненiсть у тому, що таке спiвжиття буде iснувати. Отож основою етнічної iдентичности є сильне «я» одиниць та iхнiх груп, якi будуть здiбні синтезувати чи iнтегрувати суперечнi iдентифікації, вартостi тощо у гармонiйній мозаїці нашого етнічного «я» та включаться в конструктивну дiю, що її метою є добро цiлої української спiльноти.

Члени нашої етнічної групи вiдчувають прив'язання до тих чи iнших елементiв чи вартостей нашої культури. В чужому, поселенчому середовищі деякi з них блiднуть, що створює сумнів, а то i конфлікт у даного члена групи. Щоб цi сумнiви поменшити та запобiгти конфліктам, ми повиннi здавати собі справу з iснуючих проблем та дивитися їм прямо в очі, виробити, по змозі, ясну опiнiю щодо iх розв'язки та робити заходи, щоб успiшно вийти з клопiтливої ситуації, маючи на увазі добро одиниці та цiлої етнічної групи. Розсудливі ідеї та здорові взаємини рiзних формацій української етнічної групи, її цiлеспрямованiсть та практична активнiсть у напрямі розбудови та завершення етнічних груп, допомога українській визвольній боротьбі, творення нових вартостей вунтрі етнічних груп i поза ними сприятимуть збереженню нацiональної iдентичности.

Практика українського поселенчого життя говорить щось iнше. Родина розгублена у пiдході до виховання дiтей та молоді. Церкви, роля яких у формуванні етнічної iдентичности особлива, не доцiнують українського елементу у вiровизнаннях. Коли в минулому одне i друге було тiсно пов'язане в одне цiле, релігiйно-нацiональне ядро, тепер нехтуються такі суттєві справи, як вивчання релігiї українською мовою, завершення українських церков на найвищому шаблi. Суспiльно-культурна дiлянка, хоч i позначається великим вкладом та досягненнями, не виявляє виразної цiлеспрямованости як цiлiсть, а її дiяльнiсть радше ведеться партикулярно. Партiйно-політичні середовища — це наше найбільше лихо, бо деякi з них опанованi динамiчними авторитативними провідниками з тенденціями лише домінувати над iншими. Вони емоційно неопанованi, політично незрілі, нездiбні опанувати все українське життя-буття. Надія на налагодження деструктивних партiйних спорiв невелика, що є поважною загрозою для формування нацiональної iдентичности.

ПІДСУМКИ ТА ВИСНОВКИ

1) Ідентичність — це «психо-соціальний процес, який зберігає основні риси індивіда та його спільноти». Ідентичність має два аспекти: індивідуальний та груповий. Вона може мати також психопатологічні вияви, напр., у ситуації переселення у чуже середовище.

2) Родинна ідентичність належить до категорії групової ідентичності. Вона незвичайно важлива для здорового розвитку дитини в аспектах культурно-соціальному та ідеологічному, а в першу чергу для сформування індивідуальної ідентичності. Передумовами здорового функціонування родини, а в дальшому для здорового розвитку дитини є психологічна ідентичність та стабільність родини. Злоякісний конфлікт у родині веде до розбиття родини і сприяє асиміляційним процесам.

3) Пластова ідентичність, яка є груповою ідентичністю, має свою ідеологічну ідентичність, а також повинна мати тяглість ідентичності в часі і стабільність, якщо Пласт не хоче затратити своєї ідентичності. Пластова практика уявляє не маловажний і яскраво зарисований брак чіткості в ідеологічній та устрівній площинах, а також браки в ділянці методики праці.

4) Національна (етнічна) ідентичність — це групова ідентичність, у якій пов'язується в одне ціле індивідуальні, родинні та етнічні елементи, творячи її два аспекти, а саме культурно-психологічний та фізично-біологічний. Основою етнічної ідентичності є сильне «я» одиниць та творених з них різнорідних груп, які будуть здібні синтезувати чи інтегрувати суперечні ідентифікації, вартості тощо в гармонійну мозаїку нашого етнічного «я» (завершення) та які включаться у конструктивну дію, яка має на меті добро цілої української спільноти. Практика українського переселенчого життя далеко відбігає від ситуації, яку ми повинні мати, щоб зберегти етнічну ідентичність.

5) Збереження національної ідентичності — це завдання української етнічної групи на місцях поселення. Національна ідентичність є передумовою цілеспрямованості, практичних акцій у напрямі розбудови завершеної етнічної групи та допомоги українській визвольній боротьбі.

6) З уваги на факт, що родинна ідентичність є важливим фактором у формуванні національної ідентичності, особливу увагу треба зосередити на питанні родини, її культури, на вихованні дітей, зокрема в період раннього дитинства, а також підлітків.

7) Пластова ідентичність підсилює міцність національної ідентичності. Тому пластовий провід повинен поробити всі заходи, щоб Пласт зробити міцною організацією, визбуваючись усіх недоліків, що послаблюють Пласт, що перешкоджають у формуван-

ні пластової ідентичності. Зокрема: а) Пласт повинен охоплювати в своїх рядах членів від 7-го року життя вгору; б) Пласт повинен визначити поняття України реально та розпрацювати проблему вірності; в) розбудувати кадру виховників, щоб запевнити успішне передавання пластових постійно удосконалюваних метод праці та зберегати пластову ідентичність.

8) Розуміючи, що лише міцна етнічна спільнота може зберегти національну ідентичність, пластуни будуть підтримувати всі акції, які мають на меті зміцнення української спільноти поза Україною включно з тими, що мають за ціль досягнути організаційне завершення релігійного, громадсько-культурного та політичного секторів нашого національного життя.

9) Найбільше ускладнення при формуванні нашої національної ідентичності вносять наші політично-партійні угруповання, які у більшості випадків кермуються емоціями, нездоровими амбіціями, а не здоровим розумом. Пластуни повинні бути свідомі негативних впливів партійних груп і робити все, щоб не допустити до перенесення партійних міжусобиць на терен Пласту.

10) Живий контакт з Україною має дуже велике значення для збереження національної ідентичності.

ДО НАС ПИШУТЬ:

● "...Деякі рази були у "Пл. Шляху" згадки про реформи, проведені у британському скавтінгі. Я був на кількох конференціях, де обговорювано ті справи і маю британські публікації. Не знаю, на яких матеріалах базує свою статтю пл. сен. Оля Кузьмович, але коли б було потрібно, я можу переслати тексти запроваджених змін у британському скавтінгі. Можливо, що вкінці місяця матиму змогу почути доповідь головного скавта британського комонвелту про наслідки запроваджених змін. Не знаю, чи це буде цікавий матеріал для "Пл. Шляху". Напишіть мені про це. В Новому Році бажаю Вам усіх благ і шлю найкращі різдвяні поздоровлення. Скобі!" Пл. сен. А. Жуківський, О.Кожнер, Австралія.

● "Шановні Друзі! Я завжди обстоював думку у своїй пластовій статті, що всякий чин-діло в діяльності пластових з'єднань чи їх провідів (у першу чергу виховну працю) повинно попереджувати слово-ідея. Без ясного усвідомлення собі наших цілей та внутрішніх і зовнішніх обставин нашого діяння наша щоденна праця у Пласті може прибрати цілих нецікаво для юнацтва, а ще більше для старшого пластуинства рутини. Тому такою важливою для нас справою є поява пластових журналів, що завжди стимулюють наші думки, кристалізують наше слово-ідею. Журнали "Юнак" та зокрема "Пластовий Шлях" знаменито виконують це завдання, і за це належить признання редакціям обох журналів. — Скобі!" Пл. сен. С. Комаринський, Чикаго, США.

Т Р И Б У Н А М О Л О Д И Х

З ПРОБЛЕМАТИКИ ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТИ У С П

Гор Бардин

ПРОГРАМОВІ ЦІЛІ ПЛАСТУ В КАНАДІ

У Канаді діють сьогодні такі молодечі організації: Молодь Українського Національного Об'єднання (МУНО), Об'єднання Демократичної Української Молоді (ОДУМ), Спілка Української Молоді (СУМ), Союз Української Молоді Канади (СУМК), Українське Католицьке Юнацтво (УКЮ) і Пласт. Усі вони є організаційно оформлені, діють на основі своїх організаційних статутів як крайові організації на терені цілої Канади, мають свої крайові центральні та входять у склад об'єднання українських молодечих організацій у Канаді при Комітеті Українців Канади (КУК) під назвою Рада Української Молоді Канади (РУМК). Ці організації гуртують нашу молодь і намагаються охопити її виховною програмою, стараються зацікавити її українськими громадськими справами, а поруч із цим загальнолюдськими виховними проблемами, щоб зберегти своїх членів здоровими духом і тілом для своєї спільноти. Тому й можна назвати ці організації виховними.

Крім того є ще деяка кількість української молоді, зорганізованої при різних українських євангелицьких церквах. Але ці групи нашої молоді, поскільки це нам відомо, ще не мають свого належного організаційного оформлення та завершення у крайовому масштабі, вони ще не включилися до хоч би принагідних форм співпраці з іншими нашими молодечими організаціями, ані не входять до організаційної системи РУМК-у.

Усі наші молодечі організації формують або радше допомагають формувати національну ідентичність своїх членів. Здавалося б, що Пласт виконує подібну до праці згаданих інших наших організацій діяльність. Не раз воно так і виглядає. Та насправді ми повинні розуміти, що хоч завдання і основна ціль усіх наших молодечих організацій (а в тому і Пласту) є ті самі, то Пласт відрізняється від наших інших молодечих організацій своєю методою, формами, а інколи також і змістом своєї діяльності.

Пригляньмося до такої властивої і основної для Пласту прикмети як елітарність. Для пояснення наведу слова Дрота: "Не лякайтесь заміту елітарності і не переганяйтесь кількістю членів з іншими організаціями, а дбайте, щоб ставали ними тільки ті, що гідні ними зватися.

Наше завдання підготувати кадри енергійних, характерних, розумних, ділових і відповідальних українців".

Розуміння елітарності Сірого Лева полягає в тому, що "елітарність — це сила духа, це невпинне змагання до щораз то кращих осягів у своїх, добровільно на себе взятих пластових зобов'язаннях, це духовна постава і послідовність у щоденній жертвній праці". Значить, Пласт приймає у свої ряди і затримує в них дітей та молодь (вимоги мусять бути для всіх подібні, але посилені відповідно до віку членів), які володіють добре українською мовою, успішно кінчають рідну школу початкову і середню, а найважливіше, які успішно кінчають університет чи інші високі школи. Батьки, що посилають дитину до Пласту (і тим доцінюють чи визнають вартість пластового виховання), все ж таки мають зрозуміти, що не Пласт збереже їм ту дитину в "українській ідентичності", тільки вони самі при допомозі Пласту зможуть це виконати. Батьки мають зрозуміти, що Пласт є лише другорядним чинником у виконанні цих завдань.

Для доповнення треба сказати, що ідентичність дитини чи юнака формуватимуть у першій мірі батьки — родина та школа, а щойно тоді Пласт. Отже, Пласт, маючи на увазі близьку співпрацю з усіма виховними чинниками, мусить обмежити свою багатогранну активність до найсуттєвіших сучасних потреб виховання. Усякого роду свята, апелі і т. п., які належать і можуть успішно відбуватися в інших середовищах молоді, Пласт повинен залишити.

По сьогоднішній день ми не пристосували у Пласті відповідно скавтської методи. У майбутньому треба буде вирішити, чи парамілітарна і дуже різноманітна (між станицями, гуртками, — залежно від провідника) система є добра і вказана сьогодні у Пласті. Крім удалих прогулянок і літніх таборів ця система, здається, щораз то менше відповідає сьогоднішній молоді. Слід змінити офіційну мілітарність Пласту там, де вона не має глузду, на більш товариський режим, тим більше, що поглиблення взаємин поміж членством і провідниками на базі спільних зацікавлень різними ділянками духового життя і культури, близьке співжиття поміж старшини і молоддю, багато краще відповідає сьогоднішній молоді та її потребам.

Ціллю Пласту не є зберегти для української спільноти якнайбільше дітвори у своїх рядах, розбудувати клітини організації чи набувати будинки. У майбутньому великий відсоток української спільноти, а з нею і організацій, стануть, правдоподібно, англійськими, хоч не конче позбавленими української бази, українських форм життя, тематики у праці і сантименту до України. Це природжений, давно діючий і просто неминучий процес серед тих, які нічого або мало роблять для спрямування цього процесу в інші форми життя. Пласт має ці форми, бо вони випливають із його національної бази і засади елітарності та методи самовиховання. Виховні осяги Пласту будуть

мати подвійну вартість, вони будуть ціннію не тільки для української спільноти, але і для канадської, бо без свідомої і творчої української спільноти Канада піде шляхом США, і зливши всі відмінні риси етнічних груп в одне, створить маловартісну пересічну масу. Люди ж, які не затрачують своєї національної ідентичності, — це не тільки творчий елемент для рідної культури, але і для культури країни замешкання. Такі одиниці, що свідомо боряться за збереження своєї ідентичності, тобто ті, які мають вироблений характер, користуються самовихованням, — а воно є передумовою кожного успішного виховання, — стають творчими. Тому ми й віримо, що вживаючи трьох основних принципів Пласту, якими є національна база, елітарність і самовиховання, — Пласт зможе гуртувати кадри тієї української еліти, яка ніколи не затратить своєї ідентичності.

Сьогодні Пласт можна вважати ще молодою еміграційною організацією, бож 20 років на тлі сторіччя — це дуже короткий час. Але за 50 років Пласт, правдоподібно, стане внопіні “тутешньою” організацією. За 50 років пам’ять про недавні події війни, впливи людей, що привезли із собою сюди багато всього особливого, українського не діятимуть. Усе це перейде до історії. Тоді джерелом українського духа мусять стати інші вартості, а ними будуть цілі, засоби і метода Пласту. Історія нам доказує, що еміграції, які вибивалися в академічному, політичному та економічному житті країни поселення, найкраще зберігали свою ідентичність.

Закінчений університет дасть молодій українській людині, узброєній сучасним багатим науковим багажем знання про життя людини і спільнот, можливість краще та успішніше “поборотись із життям”. Міцна українська церква дасть їй тверді християські дороговкази і чесноти. Рідна школа дасть ту незвичайну вартість для кожного українця — живу українську мову, знання і переживання українства.

Пласт збере це у свої програми виховання, подбає про домівку, табори, у яких молодь, шукаючи своєї ідентичності, звертатиметься до її джерела через свої ідейні основи. Примінюючи самовиховання, забезпечить живучість національної ідеї у щоденному житті пластових гуртків. А застосовуючи принцип елітарності, зможе позбуватися тих із своїх членів, які спляють зріст організації. Так як Бі-Пі, створивши перші скавтські частини, спричинився до піднесення вартостей англійського воєнка, так Пласт повинен виконати серед українців у діаспорі місію збереження молоді при українстві.

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА і її чужомовні видання — це не тільки найбільше культурне досягнення нашої еміграції, але також великий політичний акт, що постійно позитивно впливатиме на відносини в Україні. **ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА** повинна бути в кожному українському домі.

Катерина Горбач

ТРАДИЦІЯ ЧИ МАЙБУТНЄ?

СИТУАЦІЯ ПЛАСТУ В НІМЕЧЧИНІ

Після 2-ої Світової Війни, коли наші люди жили в таборних громадах у Німеччині, поміж іншими організаціями відновив офіційно свою діяльність також і Пласт. Створювалися курені, відбувалися пластові табори в Альпах, і все виглядало на те, що традиція ідеалізму зберігатиметься далі на німецькій землі більш-менш у перенесеній з дому формі.

Але у 50-тих роках активніша частина еміграції виїхала з Німеччини за океан, а з нею і найбільше число інтелігенції та організаторів громадського життя, що на нових теренах створювали нові клітини організації.

В міжчасі Пласт у Німеччині відчув утрату своєї провідної сили, а тому що своєчасно не підховано резерви пластових організаторів і виховників, організація послабла.

Українська еміграція в Німеччині має свій центр у Мюнхені, і пластова діяльність обмежилася властиво лише до цього міста. Щоправда, влітку відбувається один пластовий табір для учасників із цілої Німеччини, по деяких містах ще принаймні фіктивно існують пластаві гуртки, і може ще десь відбуваються пластові сходи, але про це знають тільки учасники тих гуртків. Коли черпати інформації про громадську діяльність тільки з преси, то можна і зовсім не знати, що Пласт у Німеччині взагалі існує. Отже, слід розглянути причини цього стану.

Невесело пластунові ствердити, що все більше число переважно старших пластунів переходить до СУМ-у, і що Пласт усе більше терпить від браку дослуду, а головню від браку виховників, старших і молодших, без яких будьяка пластова активність неможлива.

Пластовий сеньйорат займався із самого початку більше локальними інтригами та дрібничковими сварками, замість подбати про доріст. Через різні суперечки цілі групи пластунів, головню студенти, покинули організацію. А робітничу молодь більше тягне до “конкуренції”, бо її односторонні патріотичні гасла більше промовляють цій молоді до серця, а крім того треба признати, що СУМ організує більше з’їздів, забав, курсів тощо. Справа в тому, що сумівці мають прошарок виховників середнього віку, що по різних осередках розбудували свої гуртки, а декілька студентів організують з’їзди і т. п.

Пласт мав завжди претенсії виховувати “еліту” української молоді. Від років у Пласті у Німеччині ведуться суперечки, — чи Пласт у Німеччині має зберігати характер первісного Пласту — як елітарної організації, чи має стати масовою організацією, що охоплює всю молодь української національності. Останніми роками Пласт розвинувся саме в тому

душевних мрій усіх без винятку, а рівночасно про ті великі внутрішні й зовнішні труднощі, що стали на перешкоді для закріплення здобутого жертвами і трудом усіх дотогочасних поколінь.

Із широкої тематики питань про причини неуспіху нашої визвольної боротьби 1917–21 років треба нам усвідомити основне: складові елементи української нації, — і то включно до поодиноких українців, як остаточних фізичних елементів української соціо-політичної системи, — не здавали собі справи з їхньої функційної взаємозалежності і з Богом даного їм обов'язку співдії для остаточного оформлення і завершення української цілоти у своїй власній державі. Цей недолік — чи може хтось заперечити? — залишається основним і донині.

Бувши однією ланкою у безперервному ланцюзі подій історії України, ми знаємо, що українська нація мусить далі боротися за досягнення свого ідеалу. Умовини для його здійснення там, в Україні, не покращали. Навпаки, після півстоліття жорстокої і нелюдської окупації вони — нестерпні. А проте, знаходяться там сотні і тисячі, які навіть у тих обставинах далі продовжують боротьбу з ворогом за національно-політичне визволення народу та державну незалежність України.

Ми вийшли на еміграцію, а велика частина з нас — це вже тут, на чужині, народжена генерація. Живемо у свободі і достатках. Ніщо нас, українців у діаспорі, не зобов'язує у політичній площині так, як ідея української держави. Навіть, якщо ми вже у другому, третьому чи хочби і сьомому поколінні стали постійними громадянами нових країн, тимбільше повинні ми і мусимо жити для остаточного визволення нашого Єрусалиму — Києва подібно, як це робили в розпорошенні жиди упродовж століть для реалізації ідеї своєї держави — Ізраїля.

Яке ж — супроти того — особливе зобов'язання пов'язане з датою 22 січня, для нас — пластунів? Воно ясне і безсумнівне: забезпечити боротьбу нації передовсім відповідним вихованням наростаючих поколінь. Супроти ситуації в батьківщині завдання пекуче актуальне і тут на еміграції у діаспорі.

Що це значить “відповідне виховання”? У контексті з датою “22 січня” немає сумніву, що мова йде про політичне виховання. Чи торкаємо “гаряче залізо” вічно актуальної і вічно нерозв'язаної проблеми?

Ми старалися дотепер тримати Пласт осторонь, і то дуже далеко, від політичного життя, навіть від політичних проблем. Для цього — як видавалося нам — були достаточні причини. Партійні, конфесійні і інші міжгрупові спори й міжособиці перенесено не тільки на організації дорослих, але також і в школу, молодечі організації і в дитячі садки. Щоб захоронити пластову молодь від того роду негативних впливів, Пласт декларував завжди не тільки свою понадконфесійність, але також і свою політичну непартійність. Здійснювати і дотримувати зроблені декларації

доводилося пластовим провідникам зовсім легко, бо у своїй праоснові, у самій своїй найсуттєвішій концепції Пласт був задуманий як виховна організація не для будь-яких партикулярних цілей, але як виховна система, що мала дати Україні новий, повновартісний тип українця державника! Ішлося про таке виховання, щоб на його основі майбутні суспільні провідники — без уваги на різні партійно-політичні чи інші групові пов'язання — могли і вміли знаходити спільне, основне для творення і втримання однієї гармонійної системи, спрямованої на здійснення остаточного завершення українства як одності, як цілоти у своїй незалежній соборній державі.

На питання, чи Пласт упродовж уже більше ніж півстоліття може вказати на позитивний ефект його виховних старань, треба безперечно відповісти “так”. Цілий ряд постатей суспільно-громадського і політичного життя, які перейшли “пластовий шлях” своєю життєвою поставою, своїм стилем праці підтвердили і виправдали задум і вкладений труд.

Але останнє десятиліття, на тлі негативних явищ емігрантщини, виявляє виразно, що ми в деякій мірі “перестаралися” в ізоляції Пласту від громадсько-політичного життя. Ізольовані і пильно бережені від “бацилів” політики юнаки і старші пластуни переходять до пластового сеньйорату, у якому починає домінувати ідея “стояти збоку”, не мішатися до політики, а вже ніяк не реалізувати будьяких принципів, постави чи концепцій у громадському житті. Бож тоді треба визначити себе по чиемусь боці, а це протривить обов'язковій нині інтерпретації “пластової безпартійності”.

Дискримінація пластунів, які у громадському житті щонебудь досягли і займають активні пости в політичному житті, є в сучасному Пласті наявна. Колись інтерпретували ми понадпартійність у Пласті (отже: не безпартійність) у той спосіб, що вимагали від пластунів, приналежних до різних політичних партій, щоб вони і в Пласті і поза Пластом, в обопільній співпраці, давали доказ, як громадяни різних політично-групових приналежностей повинні співпрацювати для загальних цілей на базі державницького виховання. Нині починають у Пласті з'являтися погляди, що пластуни експоновані у громадсько-політичному житті, не сміє займати ніяких керівних постів у Пласті, не може бути навіть предсідником пластових зборів, він є попросту за свою громадсько-політичну роботу дискримінований у Пласті.

У консеквенції такий підхід відстрашує одних, інших морально звільняє від обов'язку діяти поза Пластом. Політичне життя у пластовому середовищі знецінене, від нього найкраще стояти осторонь. Сеньйори виживають себе або прикривають себе працею у самому Пласті. Пласт стає ніби ціллю сам для себе. Очевидно, такий Пласт є карикатурою задуманого, і як виховна організація із таким прищом був би зовсім безсусловний.

50-літній ювілей української держави накладає на нас обов'язок ситуацію у Пласті під цим оглядом основно передумати. Пластовий Кон-

Поглиблення знання щодо всіх цих проблем повинно бути програмою для УСП (але не для юнацтва, яке ще психічно не приготоване для цієї проблематики). Крім цього, у програму такого вишколу для УСП треба включити з'ясування адміністративних і наукових концепцій, що їх можна було б упровадити в українське суспільство, щоб позбутися тієї двоторовості та браку кооперації, які тепер у нас існують. Наприклад, повинна бути одна шкільна система, а не десятки при різних організаціях і церквах, де кожний провадить школу на свій лад! В Оттаві є дві українські кредитові спілки, хоч українців там небагато, тож ці спілки ледве животіють, бо одна є для "бандерівців", друга — для "мельниківців".

Пройшовши вишкіл на спеціальних курсах, пластуни і колишні пластуни на підставі колишнього пластування могли б згодом направити негативи нашого громадського життя, а тим самим збагатити надбання Пласту. Ми, чомусь, забуваємо про те, що з хвилиною, коли почне занепадати будь-яка із наших організацій чи інституцій, почне також занепадати і Пласт.

Наскільки мені відомо, загал старшого пластування не уважає одинокими цілями Пласту постачання виховників з ряду УСП для молодших уладів. Якщо обмежити їх тільки до цієї потреби, то для багатьох із старшого пластування такі цілі стають неясними, мало корисними і потрібними. Коли програма буде вияснена і спрямована на вишкіл провідників — тоді можна також позбутися теперішнього "апатичного" у багатьох наставлення до пластової діяльності. Тепер ми використовуємо у Пласті тільки тих з УСП, які є виховниками, а які до цього не є готовими. Ми ще вимагаємо від них крім виховної праці також плачення внесків, а за це ми мало що даємо для них особисто!

Чому, наприклад, я тут в Оттаві маю платити членські внески, коли з домівки ніколи не користаю, між старшими не чуюся вигідно, ані не почуваю себе "дома", а коли навіть домагаюся чогось, то раз кажуть, що я "бандерівець", а другий раз, що "мельниківець". Із молоді нікого на "вечірки" Пластприятю тут не запрошують, хоч я вже багато разів звертався з цим до організаторів. Навіть хоч я пластун, то ці вечірки для мене особисто майже неприступні. На жаль, для більшості молоді не тільки тут, в Оттаві, але також в інших містах, доступ до внутрішнього життя Пласту, коли хтось не є виховником, обмежений, а зустріч — не привітна. Навпаки є тільки тоді, коли члена УСП можна якось використати для виховних справ.

Я тут порушив багато справ, але маю надію, що десь цими днями знайду час виготовити проект змін до правилника УСП та опрацювати проект загальної програми діяльності УСП та подати причини, які, на мою думку, вияснять теперішню ситуацію у Пласті, а спеціальною в УСП.

Широ вітаю С к о б!

Модест

ХРОНІКА ВАЖЛИВІШИХ ПЛАСТОВИХ ПОДІЙ

ВІСТІ З ГОЛОВНОЇ ПЛАСТОВОЇ БУЛАВИ

Головна Пластова Булава подає до відома доповнення та зміни у своєму складі, які наступили від часу IV-их Зборів КУПО, що відбулися 1-го і 2-го січня 1967 р.:

- 1) 10. 1. 1967 р. ГПБулава поклікала на пост головного референта господарства пл. сен. Степана ЧАЙКОВСЬКОГО,
- 2) 18. 1. 1967 р. ГПБулава поклікала на пост в. о. гол. референта пластових видань пл. сен. Осипа БОЙЧУКА,
- 3) 13. 9. 1967 р. ГПБулава поклікала на пост референта скавтських зв'язків пл. сен. Зенона ОНУФРИКА,
- 4) 25. 9. 1967 р. ГПБулава, з уваги на службовий виїзд з Нью-Йорку головного булавного пластунів пл. сен. П. СОДОЛЯ, поклікала на в. о. головного булавного пластунів пл. сен. Ігоря РАКОВСЬКОГО,

Усіх вище вичислених Головна Пластова Рада затвердила письмом із 16-го грудня 1967 р. як докооптованих членів ГПБ.

5) У складі булав головних булавних Головна Пластова Булава затвердила на своїх сходах 3-го травня 1967 р. таких пластунів: пл. сен. Евстахія ГОЙДИШ — булавна УПН-оя, пл. сен. Віра ЛЕВИЦЬКА — булавна УПЮ-оя, пл. сен. Володимир КУЛИНИЧ — булавний УПН-ів, пл. сен. Петро СОДОЛЬ — булавний УПЮ-ів.

6) 26. 10. 1967 р. ГПБулава прийняла до відома резигнацію з посту головного редактора журналу "Юнак" пл. сен. Л. ОНИШКЕВИЧА, а на це становище поклікала пл. сен. Ольгу КУЗЬМОВИЧ.

7) Рівночасно ГПБулава прийняла резигнацію пл. сен. О. БОЙЧУКА з посту в. о. редактора "Пластового Шляху", а редактором цього журналу найменувала пл. сен. Омеляна ТАРНАВСЬКОГО.

8) 27 грудня 1967 р. ГПБулава прийняла до відома письмову резигнацію із посту гол. референта пл. видань ГПБ і головного редактора "Пластового Шляху" пл. сен. Юрія ПЯСЕЦЬКОГО з причини його затяжної недуги.

С к о б!

ЗА ГОЛОВНУ ПЛАСТОВУ БУЛАВУ

пл. сен. Юрій Ференцевич
голова

пл. сен. Олександра Юзенів
ген. секретар

7-ий МІЖКРАЙОВИЙ З'ІЗД УСП

Така подія, як загальний з'їзд старшого пластування, повинна бути предметом уваги не тільки загалу членства УСП, але й усього пластового середовища у світі. Ідеться ж про важливу справу — про напрямні

праці того пластового покоління, яке має прийти на зміну та формувати Пласт у недалекому майбутньому

Сьомий загальний з'їзд УСП (25 і 26 листопада 1967 р. в Істон Веллей, біля Олбані, США) відбувся без

підготовки. Цим разом ні місце (лежачарська оселя з обмеженою кількістю приміщень та із трудним доїздом) ні час (25 і 26 листопада 1967 осінь і час СКВУ), не дали змоги багатьом членам прибути на з'їзд. Тому цей з'їзд не міг навіть виконати функції масової зустрічі старшого пластуна, так як це було за попередніх з'їздів. Учасниками його були 68 старших пластунок і 112 старших пластунок та 18 гостей.

58% дорослих членів Пласту — це УСП. Велика кількість виховників обох молодших виховних урядів вербуються з УСП. Але величезна перевага в уряді УСП таких членів, які не виконують жодних функцій у Пласті, їхнє відношення до Пласту тільки формальне через свій старшопластунський курінь, сантимент до якого слабне з віком членів.

Здавалося б, що 1303 члени старшого пластуна у світі, — це велика сила і міцна основа Пласту у майбутньому. Тим часом цей уряд має найбільше труднощів на своєму пластовому шляху. Ті члени УСП, що не є виховниками, не мають ніякої програми діяльності чи радше відповідного проводу, щоб її проводив у життя. Членам УСП важко вийти на чисті води у світоглядних шуканнях, у них багато "спокус" до перебування серед "золотої молоді" в університетських клубах і "кемпусах" та до виконання лише своїх студентських обов'язків.

Тому й у програмі з'їзду, крім формальних точок, були такі: 1) Дискусійна лава: "Аналіз сучасного стану УСП та сугестії на майбутнє" у складі — ст. пл. Роксоляна Филипович, ст. пл. Мирон Баб'юк та пл. сен. Олексій Сагайдаківський, 2) Інформації про працю Головної Комісії ПЛДругого (ст. пл. Ярослав Гарасимів), 3) "Специфічний стиль жит-

тя, як основа елітарності" та "Пласт у 2,000 році" — доповіді пл. сен. Данила Струка, 4) "Молодь після 2-ої Світової Війни та роля УСП у Пласті" (доповідь виголошена під час спільної вечері — пл. сен. Теодосія Крупи, голови ГБулави УПС). І панель і доповіді дали дуже багато цікавого матеріалу. Серед учасників вони викликали жвавий відгомін. Це віддзеркалилося у реакції учасників на залі нарад, у дискусії, у неофіційних розмовах.

На жаль, настрої, що їх створювали і доповідачі, і дискусанти, та провідники з "роботящими" членами різних комісій пропадали при зустрічі з тими випадковими пластунами, які прибули на з'їзд хіба на те, щоб потанцювати на забаві, а більшість часу провели у "барі" серед хмари диму чи на коридорак.

Особливо займали учасників з'їзду такі справи, як: оформлення уряду УСП в окрему одиницю Пласту із правами, що їх має УПС, зміна проби УСП у напрямі, щоб її вимоги відповідали своїм поземом студентам університетів, а не юнацтву; забезпечення старшого пластуна комунікацією для вивчення виховної проблематики, а зокрема справ української діаспори.

Якщо враження із цього з'їзду у когось з учасників позитивні, так це можна завдячувати тільки доповідачам і учасникам дискусії та тим окремим членам УСП, що шукали порад, робили пляни, турбувалися станом УСП, видавали один одному "На зимовій гілці" чи обурювалися поведінкою "випадкових пластунок".

Нарадами проводила президія у складі: ст. пл. Люба Зобнів — голова та ст. пл. Юрій Кузич — заступник, секретарювали: ст. пл. Оксана Борис та ст. пл. Марта Боровик.

Новообраний провід УСП: булавний старших пластунок — ст. пл. Ігор Бардин, булавна старших пластунок — ст. пл. Люба Зобнів. Обрання булавних, що живуть у Торонто, тоді, коли ввесь головний пластовий провід є у Нью-Йорку, також вказує на те, що до цього з'їзду не було відповідної підготовки.

Перед 7-им Загальним З'їздом УСП відбувся у цьому ж самому приміщенні 23 і 24 листопада 8-ий Крайовий З'їзд УСП-США, на якому обрано ст. пл. Ю. Тарасюка — кра-

йовим референтом УСП-ів, а ст. пл. Орисю Волчук — крайовою референткою УСП-ок.

Перспективи, що їх на загальному з'їзді УСП змальовував у своєму слові пл. сен. Данило Струх, уявляючи Пласт у 2000-ому році, — це сьогоднішні проблеми УСП. Якщо сьогоднішнє старше пластуство зуміє своєю активністю створити культ українства, свідомо оминаючи "зрадливі яри", ми справді можемо думати про Пласт у 2000 році.

7-ий КРАЙОВИЙ З'ІЗД ПЛАСТУ У КАНАДІ

Відбувся він у Пластовому Домі в Торонто, 23 і 24 грудня 1967 р., при участі 56 делегатів (з восьми на всіх 10 пластових осередків Канади), 24 члени Крайової Пластової Ради, КПСтаршини і виховних булав та чотирьох гостей — запрошених представників: Головної Пластової Ради в особі її голови пл. сен. Юрія Старосольського, ГПБулави — її голови пл. сен. Юрія Ференцевича і головного булавного пластуна — пл. сен. Ігоря Раковського та генерального секретаря КПС-США — пл. сен. Любомира Романкова, а крім того багато гостей — членів УСП, УПС і Пластприятю.

Учасниками святкової вечері, яка відбулася першого дня з'їзду, були ще почесний член Пласту у Канаді — дир. Євген Борис, (два інші почесні члени ред. Василь Софронів-Левіцький і мгр. Зенон Зелений приїхали свої привіти, бо були поза Торонтом), о. Іван Сиротинський — капелян пластуна католицького віровизнання, о. Юрій Ференців — священник православного віровизнання, д-р Осип Бойко — голова місце-

вого Відділу КУК, представники преси. — о. Петро Хомня ("Наша Мета"), д-р Степан Росоха ("Вільне Слово") та предтсавники молодечих організацій МУНО, ОДУМ, СУМ і СУМК.

На цій вечері пл. сен. Ю. Старосольський виголосив доповідь про перспективи для Пласту і можливості їх здійснення, пл. сен. Л. Романків — склав привіт від КПС-США, отці проводили молитви, д-р О. Бойко і представники молодечих організацій заявляли готовість співпраці з Пластом та бажали успіхів у Пластовій праці.

Під час вечері роздано відзначення пластовим провідникам та тим членам Пластприятю, які спричинилися до успішного проведення в житті дуже інтенсивного дворічного пляну праці. Курені старших пластунок "Хортиця" і "Шостокрили" гумористичними точками, а також пл. сен. Олексій Сагайдаківський своїм добровільно взятим на себе виконанням обов'язків "чергового", багато спричинилися до витво-

рення гарної пластової атмосфери цього вечора.

Учасники з'їзду взяли також участь у панахиді за колишніх пластунів сл. п. Василя Біласа і Дмитра Данилишина у 35-літню річницю їхньої героїчної смерті.

73-сторінковий звіт КПСтаршини служив учасникам базою для дискусії. Останні два роки праці зосереджувалися біля двох великих зустрічей, які організувала і провела КПСтаршина під час своєї каденції, а саме — в липні 1966 р. зустріч у Скелястих Горах, а в липні 1967 р. міжрайову пластову зустріч на Батурині, біля Монреалю. І хоч усі знають про їх успішність, але одночасно учасники дискусії наголошували на потребі обмежити у діяльності зовнішні виступи, а зосередитись над скріпленням внутрішньої, виховної дії Пласту в Канаді. У цьому напрямі і відбувалися обговорювання проєктів щодо плану діяльності на чергову каденцію.

Наголошувано пекучу потребу в школі та через те, що хоч у загальному кількості членства Пласту в останній каденції зросла, але зменшився чисельний стан новацтва через те, що зменшилася кількість новацьких виховників. У зв'язку із цим є дуже актуальною справа випрацювання і проведення плянів щодо включення членів Пластприяту до виховних кадрів.

У зв'язку з дискусіями на теми вишколу та виховників дискусанти постійно сходили до питання участі старшого пластуництва у надрах виховників. Проблемі програми діяльності старшого пластуництва був в основному присвячений і 7-ий З'їзд УСП Канади, який відбувся у рамках кр. з'їзду. Покращання стану УСП залежатиме від уведення в життя пляну щодо віко-

вого поділу старшого пластуництва на молодших і старших, актуалізацію складання старшопластуницької проби, уведення в життя проєкту щодо дорадників для частин УСП, публікації матеріалів з досвіду Крайової старшопластуницької комісії, які зібрав та приготував до друку пл. сен. О. Сагайдаківський, переведення раду вишкোলів, учасниками яких було б старше пластуництво, але метою яких не було б обов'язково тільки впорядництво у роках та гуртках, але й різного роду інструментів, зокрема з ділянок культури.

На пленумі живо дискутували справу зв'язків Пласту з етнічними скавтами та скавтами Канади. В останньому році ця справа заактуалізувалася, і тому її треба узгіднити та вирішити на терені ПП-Булави, беручи до уваги наші потреби і можливості цієї проблематики займатися.

Виховна комісія, яка працювала сімома секціями та яка винесла ряд вирішень щодо плану діяльності, зосередила свою увагу над справами налагодження правильної дії пластової системи у нашому житті. Якщо досягнемо успіхи на цьому відтинку, тоді існування Пласту забезпечене.

Крім виховної діяли на з'їзді ще інші комісії, як статутова, господарська, резолюційна та номінаційна. В рамках з'їзду відбула свої наради і крайова комісія ПКД, а також відбувся крайовий з'їзд УПС.

Склад новообраного крайового провуду — КПРада: голова — пл. сен. Роман Сенчук, члени — пл. сен. о. Володимир Івашко, пл. сен. Богдан Ковалюк, пл. сен. Богдан Пендзей, пл. сен. Ярослава Зорич, заступники: пл. сен. Кость Фіцик, пл. сен. Ераст Гуцуляк, пл. сен. Богдан Медвідський, пл. сен. Роман Са-

мотуля. КПСтаршина: пл. сен. Василь Янішевський — голова, пл. сен. Микола Світуха — попередній голова КПС, пл. сен. Роман Копач — заст. голови, пл. сен. Омелян Тарнавський — заст. голови, пл. сен. Євген Ващук — заст. голови, пл. сен. Тоня Горохович — секретарка, пл. сен. Данило Струк — булавний пластунів, пл. сен. Дарія Даревич — булавна пластунок, пл. сен. Андрій Тершаковець — голова УПС, п. Олександра Ковальська — діловод Пластприяту, інж. Іван Лучків — діловод преси і інформації, пл. сен. Ігор Велигорський — діловод зв'язків, пл. сен. Аскольд Ганківський — діловод організації, п. Петро Баєр — господарський діловод, пл. сен. Роман Вжесневський — член, **Крайовий Пластовий Суд Чести:** пл. сен. Андрій Харак — голова, пл. сен. Орест Джулинський, пл. сен. Омелян Хабурський, пл. сен. Іван Франків, і ст. пл. Христа Томків — члени.

Нарадами з'їзду проводив пл. сен. Юрій Даревич, секретарювали: ст. пл. Віра Маланчій і ст. пл. Степан Генік-Герезовський. Велику програму з'їзду можна було провести у наміченому часі завдяки особливо

вмілому, діловому веденню нарад.

По з'їзді відбулися відправи голови КПС із станичними, а булавних із кошовими.

Атмосфера з'їзду була ділова. Учасники, а зокрема доповідачі крайової комісії ПКДругого виявили своє основне знання виховної та загальноукраїнської проблематики, а своєю глибокою переконливою аргументацією щодо таких принципів як кінечність зберігання української мови у Пласті, а особливо актуальність дії Пласту у нашому житті, з'єднали загальну прихильність та заохотили до співпраці. Тоді, коли інші наші середовища щораз то менше наголошують на потребі і важливість зберігати і плекати рідну мову, рідні традиції та звичаї, наймолодші сеньйори (-ки) у Пласті говорять: "Українська мова, навіть, якщо вона зникла б усюди в наших поселеннях, мусить існувати у Пласті, як єдина мова", бо бути свідомим "своєї національної гідності — це обов'язок чесною людини". Як твердив Іван Франко — загубити ж мову — це однозначне із скаліченням своєї душі.

ТАКІ КНИЖКИ

можна набути в адміністрації «Пластового Шляху»:

- 1) КІБЕРНЕТИКА, Ї ВИНИКНЕННЯ ТА ЗНАЧЕННЯ. Написав: Атанас Фіголь. Мюнхен, 1966 р. 48 сторінок. Ціна: 50 центів.
- 2) СВІТОВИЙ КОНГРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ. Написав: Атанас Фіголь. Мюнхен — Рим — Париж, 1965 р. 32 стор. Ціна — \$1.00.
- 3) ОСНОВОПОЛОЖНИК ПЛАСТУ. До 80-річчя з дня народження проф. д-ра Олександра Тисовського-Дрота. Мюнхен 1966 р. 48 сторінок. Ціна — \$1.00.

Замовлення і належність посилати до адміністрації «Пл. Шляху»: Plastovy Shliakh Magazine, 2199 Bloor St. W., Toronto 9, Ont. Canada

що нікого не дискриміновано, але це не означає, що т. зв. надніпрянський елемент зактивізовано. На жаль, ні. З різних причин той елемент замало активний, а треба докладати всіх зусиль, щоб на всіх шаблях нашого життя він активізувався, щонайменше так, як це є в теперішньому складі Секретаріату. Координація нашого життя скріпиться, якщо на всіх шаблях нашого життя, подібно як це є в Секретаріаті СКВУ, ми збережемо участь усіх наших сил громадського і релігійного життя у проводах, та якщо вони співпрацюватимуть між собою.

Підсумовуючи досяги на цьому відтинку, треба ствердити, що СКВУ виконав успішно і своє друге завдання, створивши постійний орган у формі Секретаріату СКВУ, який репрезентує справді нашу спільноту в діяспорі.

І врешті розгляньмо політичне значення СКВУ для нашої спільноти. Його слід розглядати у площині зовнішньої і внутрішньої політики.

Якщо йде про відтинки зовнішньої політики, то треба ствердити, що СКВУ не вніс надто великих досягів, якими ми маємо підставу горидитися. Щоправда, з нагоди СКВУ видано багато інформаційного матеріалу чужими мовами, поінформовано ряд урядів про пляни скликання СКВУ, запрошено ряд поважних представників чужинецького життя, — але висліди, на жаль, не надто задовільні. Ледве чи можна це недомагання приписати на рахунок організаторів СКВУ. Вони робили ряд заходів, щоб забезпечити належну репрезентацію урядових кіл. На жаль, реальності міжнародного життя такі, що не лише уряд США, але й уряд Канади були заступлені представниками дуже низької ранги. Сповідно Канада вийшла краще через блискучий виступ нашого земляка посла. М. Стара та участь у СКВУ колишнього прем'єра Канади Дж. Діфенбекера. Є поголоски про те, що була можливість мати на СКВУ кол. заступника президента США Р. Ніксона. Якщо це справді було так, то шкода, що його не запрошено, а запрошено когось іншого. Але це доказ, що в міжнародніх колюарах наші зв'язки і впливи не надто великі, і що справи, які дають нам розголос на сторінках преси, — це маніфестації під ООН чи Місією СССР в Нью-Йорку, а не наша муравлина праця. Прикро, але правдиво, і з цього слід нам робити висновки!

Важливим є те, що при нагоді СКВУ не сталося нічого, що могло б пошкодити нашій зовнішній політиці, бо саме тепер, коли пишемо ці рядки, “велика преса” дає таке навітлення українських проблем, що дехто думає, що це віддзеркалює прихильне наставлення до нас зовнішніх політичних чинників. Якщо це так, то СКВУ, якщо не поміг, то напевно не пошкодив нам на тому відтинку. Цілий час ми говоримо про чужий відтинок, який ми стараємося зробити прихильним для нас! Виїмок становить московський відтинок, який дуже добре оцінив СКВУ і почав по ньому неперебірливу атаку негайно по його закінченні. Виглядає, що іронія долі є така, що в СССР знову раніше “розкусили” дійсну вагу СКВУ, ніж наші “прихильні кола на Заході”.

На відтинку внутрішньої української політики СКВУ відогравав свою роллю. Усі ми побоювалися, що саме політичні розбіжності нашого життя такі гострі, що СКВУ не зможе успішно відбутися. І справді, найповажніші труднощі підготовки СКВУ були пов'язані із політичними справами, Але у признання як організаторам СКВУ, так і нашим політичним чинникам, треба ствердити, що вони зуміли довести до того, що фактично цілий вахляр нашого політичного життя був заступлений серед почесних гостей СКВУ.

В опінії декого наш політичний світ не повинен був бути обмежений лише до ролі почесних гостей. Може ця замітка була б більш виправдана, якщо б серед нашого політичного життя було менше нетолеранції. А в таких обставинах статус почесних гостей був єдиним способом, яким можна було забезпечити участь усіх речників нашого політичного життя у СКВУ.

Тенденція до єдності суспільно-громадського відтинка переноситься і на політичний. І тому не диво, що ДЦ УНР на СКВУ вийшов з більшими успіхами ніж інші політичні середовища, хоча цього навіть кола ДЦ УНР не сподівалися. Але цей сам факт, що у програмі СКВУ виступали на одній платформі і речники ДЦ УНР, і голови двох ОУН, і СГД, указує, що СКВУ і в тому відношенні був кроком уперед. Дай Боже, щоб заява одного з політичних провідників про те, що після СКВУ пора шукати завершення консолідації і політичних відтинків нашого життя — не лишилась без відгуку!

Ось такі є висліди СКВУ!

Чи могло бути краще? Безсумнівно так, але це перший Конгрес і ми мусіли на ньому, на його помилках навчитися. Яка найбільша з тих помилок? Найбільша неспроможність організаторів включити активніше у програму СКВУ — зокрема в діловій частині — представників нашого молодшого покоління, зокрема уродженців нових теренів нашого поселення. Найнеприємніша з помилок — це легковажне відношення до деталей програми. Може б ми подбали про те, щоб на бенкетах господарі зміли представити гостей і закінчити бенкет перед північчю! А в мистецькій програмі — ми не можемо виводити вільноручних вправ і представляти неповним герб України, не подбавши про те, щоб призначена група молоді таки ждала, аж до повного виконання програми! Може дрібні, але разючі помилки, які при трохи збільшеній увазі можна було заощадити найбільшій події української спільноти в діяспорі в останньому часі.

Данило Струк

ПЛАСТ У 2.000-ОМУ РОЦІ

Учора

Проблема: створити українську незалежну державу. Велика Мета — це увінчання 1918 року. Велика Гра — це підготовка до дальшої визвольної боротьби.

Розв'язка проблеми: Пласт, як організація української молоді, може спричинитися у великій мірі до розв'язки проблеми. У Пласті плекалися національні державницькі ідеї, підготовлялися кадри із сильним характером і духом. Вишкільна програма теоретично і практично відповідала проблемі, і в результаті дала кадри свідомих українців, які в націоналістичному запалі Другої Світової Війни боролися і гинули за ідею в рядах ОУН.

Деякі врятувалися і перенесли із собою свій ідеологічний досвід в еміграційну діаспору. Тут вони продовжували виховувати нові кадри, продовжуючи так розв'язку вчорашньої і сьогоднішньої першої проблеми.

Сьогодні проблема створення української держави є реальною і основною у першу чергу для українців в Україні. Віримо, що там існують носії цієї ідеї і що вони на свій спосіб стараються цю проблему розв'язати. У діаспорі наша "Велика Мета" далі є дороговказом для нас, але тягар наших завдань спрямований на нові ділянки життя українських поселень у світі. Наша енергія на еміграції повинна бути спрямована не на внутрішню боротьбу українських політичних партій за право "вирішувати визвольну політику", але на протидію усім еміграційним лихам.

**

Сьогодні

Проблема: асиміляція та затрата національної ідентичності. Велика Мета — створення таких обставин, за яких процес асиміляції ніколи не досягав би Пласту. Велика Гра — це успішні, багаті засоби прищеплювати українство тим, що становитимуть духовість та інтелект української діаспори.

Розв'язка проблеми: Пласт, як організація української молоді, повинна б мобілізувати всі духові сили діаспори на те, щоб виховати бодай одиниці на відповідальних провідників. Вишкільна програма мусить у першу чергу звертати увагу на засвоєння українознавства і на активне плекання виявів українського культурного життя. Якщо знайде потреба наголосувати просвітянство, тоді звертаймося до просвіти.

Пласт мусить бути тією організацією, яка заступить у потребі школу, церкву і навіть батьків. Пласт мусить бути організацією подібною до жидівської релігії, що зуміла зберегти жидів від асиміляції майже упро-

довж двох тисяч років. Пласт мусить бути ультра-консервативним: українська мова, навіть, якщо вона зникне всюди інде, мусить існувати у Пласті як єдина мова. Пласт мусить зашпелювати українські традиції і мусить заохочувати молодь вивчати та засвоювати все, що українське — створити культ українства.

Пласт мусить визнавати потребу зв'язку з материком, з Україною, і вживати цей зв'язок для своєї цілі, щоб молодь відчула, що вона у своїм українстві не сама. Пласт повинен визнавати, що Україна існувала та існує, і що тепер вона під нестерпним московським режимом, який намагається знищити українську духовість. Прогулянки в Україну не тільки побажані, але їх Пласт повинен організувати. Пласт повинен заохочувати молодь і навіть вимагати від свого членства паралелізму знання: якщо ти лікар — то знай про українську медицину; якщо ти інженер — знай про українську техніку; якщо ти спортсмен — то знай про український спорт. Раніше чи пізніше від молоді почуємо питання: "Чому? Відповідь: "Тому, що ти не можеш нічого знати, поки не знаєш самого себе; тому, що ти не можеш знати "сьогодні", поки ти не засвоїв знання про "вчора"; тому, що ти мусиш бути готовий на "завтра".

**

Завтра: скажімо у році 2,000-ому

Проблема А.: Україна у межичасі стала вільною суверенною державою. Що тоді має уявляти собою Пласт?

Розв'язка: Пласт, як організація молоді українського роду, яка зв'язана з Україною духово, плекає культ українства серед своїх членів і забезпечує існування вічної діаспори українців. Тому Пласт є конечною організацією для добра України на міжнародному терені.

Проблема Б.: Україна не змогла стати вільною суверенною державою, вона далі поневолена.

Розв'язка: Пласт, як організація молоді українського роду, яка плекає культ українства і зберігає існування ідеї вільної України. Завдяки зберіганню і плеканню цієї ідеї вона колись нарешті мусить здійснитися так, як постав Ізраїль.

**

Підсумки

Ми мусимо, не зважаючи на всі труднощі, тиски, перепони, сьогодні завести у свою програму на перше місце культ українства. Якщо ми віримо в Україну, у її право на самостійне існування — то наш обов'язок зашпелити цю віру молодшому поколінню, передаючи йому знання мови, культури. Так само, зрештою, як це було обов'язком незлічених поколінь християнських — передавати ідейне та фактичне знання Христові віри. Мисимо це зачати сьогодні, щоб забезпечити собі завтра,

бо на нас упадуть прокльони всіх тих, що через нас не знатимуть, чий вони діти.

Стільки щодо ідеології. А тепер практично:

1) Позбутися баясту в членстві: тобто, мусимо вирішити, що Пласт не для всіх. Він для дітей тих батьків, які хочуть і всіма своїми силами прямують до того, щоб їхні нащадки були українцями. Тих членів, батьки яких не дбають про це або не всіли цього прищепити своїм дітям, ми у Пласті не можемо тримати.

2) Українську мову, літературу, культуру, історію, звичаї, традиції українського народу мусять плекати в домах членів Пласту, а Пласт мусить тому пособляти, щоб так створити духовий національний культ.

3) Для здійснення цього необхідний контакт з Материкою, і Пласт повинен такий контакт реалізувати серед старших віком членів, які заздалегідь будуть познайомлені з ворожою нам російською комуністичною ідеологією, щоб могли проти неї устоятися та з нею боротися. Тому у програму старшого юнацтва треба включити вивчення цієї комуністичної ідеології і показати її хибність та згубність.

4) Не занедбуючи фізичного пластування, бо воно здорове, приманливе і потрібне, Пласт мусить присвячувати більше уваги духовим вправам. Сьогоднішня молодь бунтується проти поверховних вартостей і дій. Вона шукає собі тривких духових вартостей. Пластуни повинні шукати і знаходити ці вартості в українстві.

5) Одна з корінних проблем сьогочасної молоді — це відчуття браку консеквенції як у вчинках батьків, так і в поступуванні провідників. І батьки, і пластові провідники мусять бути стовідсотково переконані у своєму українстві і мусять поступати згідно із своїми переконаннями. Не можна толерувати ніяких ухилів від українства. Навіть тоді, коли цих ухилів допускається власна дитина.

6) Тому, що радикальні зміни неможливі, провід Пласту і надалі повинен затримати дотеперішню виховну систему (за "Життям у Пласті"), переводячи її послідовно. Одночасно треба поволі приготувати остаточні зміни цієї системи, пам'ятаючи, що нам найважливіша ціль — стримати процес асиміляції, зберегти національну ідентичність, а не зберегти Пласт як організацію.

7) Далекосяжне завдання Пласту, без уваги на політичні зміни в Україні, — забезпечити Україні вічне свідоме національне ядро в діаспорі, здібне своєю діяльністю і своїм становищем поза межами України сприяти їй у міжнародних стосунках.

8) Для довершення цього (дивись т. 7) пропонуємо такі уточнення у сьогочасній пластовій ідеології, висловленій у Трьох Головних Обов'язках Пластуна. Три Головні Обов'язки Пластуна треба поширити до П'яти Головних Обов'язків Пластуна, охоплюючи ними такі напрямні:

а) Пластун вірний Богові (пояснення згідно із ученням церкви),

б) Пластун плекає культ українства, тобто вивчає українознавство, засвоює культурні надбання українського народу, розвиває духові цін-

ності українського народу із внутрішньої потреби, щоб розвивати свою власну індивідуальність.

в) Пластун активно працює над тим, щоб країна його народження сприяла в першу чергу створенню самостійної української держави, а згодом, щоб ставилася прихильно до неї у політиці та в торгівлі. Пластун намагається це здійснювати тим, що займає за своїми здібностями якнайвищі наукові, фахові та політичні становища у країні свого народження, і тим діє на своє оточення.

г) Пластун дбає про збереження і продовження своєї пластової організації як джерела українства своїх нащадків.

г) Пластун дбає про досконалення свого характеру, бо знає, що він відзеркалює свій український рід (найкращим засобом до цього — солідне дотримання 14 точок пластового закону).

9) Не можна тратити енергії у суперечках над тим — чи Пласт у дальшому має зберегти організаційну структуру "військової" форми чи має переключитися на форму товариських клубів та об'єднань. Важливим є, щоб ужити ту організаційну систему, яка в даний момент найкраще підходить молоді і щоб у цей спосіб вести її до нашої цілі.

Якщо ми провадитимемо Пласт за наведеними 9-ома точками, то в 2,000-ому році — сподіваємося — його членами будуть покоління нової української "шляхти", тісно пов'язані спільним культом українства, яка буде забезпечувати свій дальший розвиток спільною працею над своїми дітьми. Таких родин не буде аж надто багато, та прискіпшення комунікації дасть змогу їм утримувати остаточний контакт. Це будуть люди вповні інтегровані у свою спільноту, на наукових професійних і політичних становищах по цілому світі. Їхні переконання у остаточність і вартість українознавства (переконання, передаване з роду в рід!) спонукуватиме їх надалі організувати клуби чи табори, де б їхня молодь стрічалася для остаточного їй контакту і для дальшого плекання культу українства. Вони матимуть контакт з Україною, хоч там не житимуть, і працюватимуть для її добробуту, бо це є їхнім суцільним джерелом українства.

І якщо сьогодні ми не застановлятимемося основно і поважно над цією проблематикою, то в 2,000-ому році, за генерації наших внуків, Пласту не буде. Бо організація тільки якої не буде української молоді, не об'єднаної конкретними завданнями і цілями, членство якої не вірить або відступає від своєї організації, не довговічна. І Пласт перестане існувати, якщо його молодь згубить своє почуття українства і любов до нього. А одне і друге можна зберегти і плекати лише при допомозі точного, плянового, опертого на міцних засадах руху серед молоді — хіба, що українці в діаспорі всі з'їхалися б в одне місце і творили б суцільну національну спільноту, як французи у Квебеку. Та ми розкинені по цілому світі як жиди. Тому "берімося до українства", як жиди до свого жидівства: пляново і беззастанно дбаймо про українські патріотичні почування, про живучість нашої національної ідеї і національного духа серед нашої пластової молоді, творімо серед нас культ українства.

ПРОГАЛИНА, ЯКУ ТРЕБА ЗАПОВНИТИ

І. Л. Мекгрегор, програмовий директор Канадської Скавтської Асоціації, в одному із своїх недавніх виступів навів цікаві висновки, зроблені однією дослідною групою у Великобританії, яка досліджувала проблеми сучасної підростаючої молоді. Дослід виявив, що сьогоднішня молода генерація уважає особисті взаємини наріжним каменем усіх своїх моральних вартостей і принципів. Ніякі догми та наперед устійнені авторитери, але глибина та щирість особистих взаємин є для неї основним дороговказом у житті.

Далі Мекгрегор покликається на висліди іншого опиту, переведеного у Великобританії психологом д-ром Еджом, який хотів визначити характеристику двох груп старшої середньошкільної молоді (хлопців і дівчат). Він вибрав для дослідю дві групи: учнів, які цікавилися стислими науками, і учнів, що виявляли своє зацікавлення у гуманістичних дисциплінах. Вислід виявив, що учні у першій групі були з природи холодні та замкнені в собі, непевні і стримані у взаєминах із іншими та виявляли тенденції бути конформістами. Ті учні, які цікавилися мовами, літературою, психологією і соціологією поводитися певно і свобідно у взаєминах із іншими, вони були більше життєрадісні та обдаровані живою увагою, виявляли тенденцію бути "волелюбними" і не виявляли зацікавлення у різко визначених формах громадського життя.

Д-р Едж сконфронтував свої висліди із сеньйорським об'єднанням британських скавтів і відкрив, що близько вісімдесят відсотків членів об'єднання тих, що залишилися у Скавтіngu як виховники і провідники, належали до першої групи опитуваної молоді. Звідси прийшов він до висновку, що те сеньйорське об'єднання було своєрідним фільтром для тих, що були мало успішні в безпосередніх взаєминах із людьми. За його словами "молода людина, що вибирає для студій технічні науки, вибирає Скавтіng".

У своїх роздумуваннях Мекгрегор, хоч і старається бути обережним у своїх висновках, приймає висліди опиту д-ра Еджа як своєрідний заклик. Його турбує думка, як це так, що сеньйорські кадри Скавтіngu, на яких спирається ціла асоціація, можуть недоцінювати значення особистих взаємин. В ньому зроджуються побоювання, що пункт важности у скавтовому вихованні спирається на рутині, в основі якої лежать практичні зайняття і вмілості, а не справжнє намагання пізнати і зрозуміти сьогоднішню молодь, зокрема потреби її емотивного і соціального життя. Це тим більше для нього допущення, бо бачить, що виховники юнацтва — це здебільша старша юнацька молодь, яка не має потрібного вишколу в ділянці психології і соціології. У тих виховників є багато ентузіазму й доброї волі, вони знають скавтську рутину та практичні вмілості, але чи

сьогодні це вистачить, щоб вести і виховувати юнацтво, що на шляху свого дозрівання зустрічається з безліччю складних питань і проблем? Сьогоднішній виховник стоїть перед дуже відповідальним завданням, і він мусить зрозуміти душу юнака чи юначки, відчуті всі їхні потреби та спроможність успішно та щасливо влаштуватися у складному і турботливому світі дорослих.

З багатьох інших проблем сучасної молоді, виведених на денне світло дослідом, до якого тут нав'язуємо, заслуговує на увагу ще одна. Це глибока турбота великої частини молоді про свою особисту ідентичність, про потребу пізнати, хто вона й куди вона прямує, та зусилля виявити себе. Молодь відчуває всю нестійність і змінність сучасної технологічної доби, зокрема її пригноблений тиск на здобування та користування добрами цього світу. Багато хто з молоді не вважає себе спроможним увімкнутися у цей виснажливий змаг, і тому вона, збентежена і знеохочена, усувається від життя спільноти, повністю відчужується від нього і пробує знайти свій власний, так часто дивовижний і шкідливий змістом і формою стиль життя.

Концентруючи свою увагу на тих двох важливих проблемах, а саме — значенні особистих взаємин у житті молоді та її намагання віднайти відчуття досягнення і завершення, — постараємося докинути до них трохи більше світла.

Людина з природи є соціальною істотою, і її нахил до життя в гурті є виявом її біологічних потреб. Ця тяга жити у близьких взаєминах з іншими людьми запевняє самозбереження людського роду, і в основі улегшує йому корисну адаптацію до змінних умовин буття. Глибина, успіх і вартість взаємин між людьми залежить від однієї передумови — правдивої любові ближнього. Любов по суті є тільки соціальна. Хто шукає успішних взаємин з іншими, мусить сам уміти любити і в ім'я тієї любові виявляти зрозуміння, пошану і щирі почування для них. Уміння любити розвивається та удосконалюється на власному досвіді людини, починаючи від її ранніх років. Коли дитина в рідному домі втішається любов'ю батьків, коли зокрема в любові матері відчуває опіку, безпеку й необхідні поучення на далеку життєву мандрівку, вона виходить у життя самовпевнена й наставлена свобідно і широко зустріти інших. За словами Аяна Д. Суті (Ian D. Suttie: "The Origins of Love and Hate") "забави, співпраця і дух змагання і товариські та культурні зацікавлення знаходять початок у ранніх близьких взаєминах дитини з матір'ю. Місце, яке колись у житті дитини займала мати, заповнюється пізніше потребами товариського життя дитини поза її домом". Шукання безпеки, любові і вдоволення зі співжиття з іншими людьми є однією із внутрішніх рушійних сил людини, і тому батьківський дім і ширша спільнота з усіма своїми суспільно-культурними інституціями є зобов'язані заспокоїти ці потреби людини.